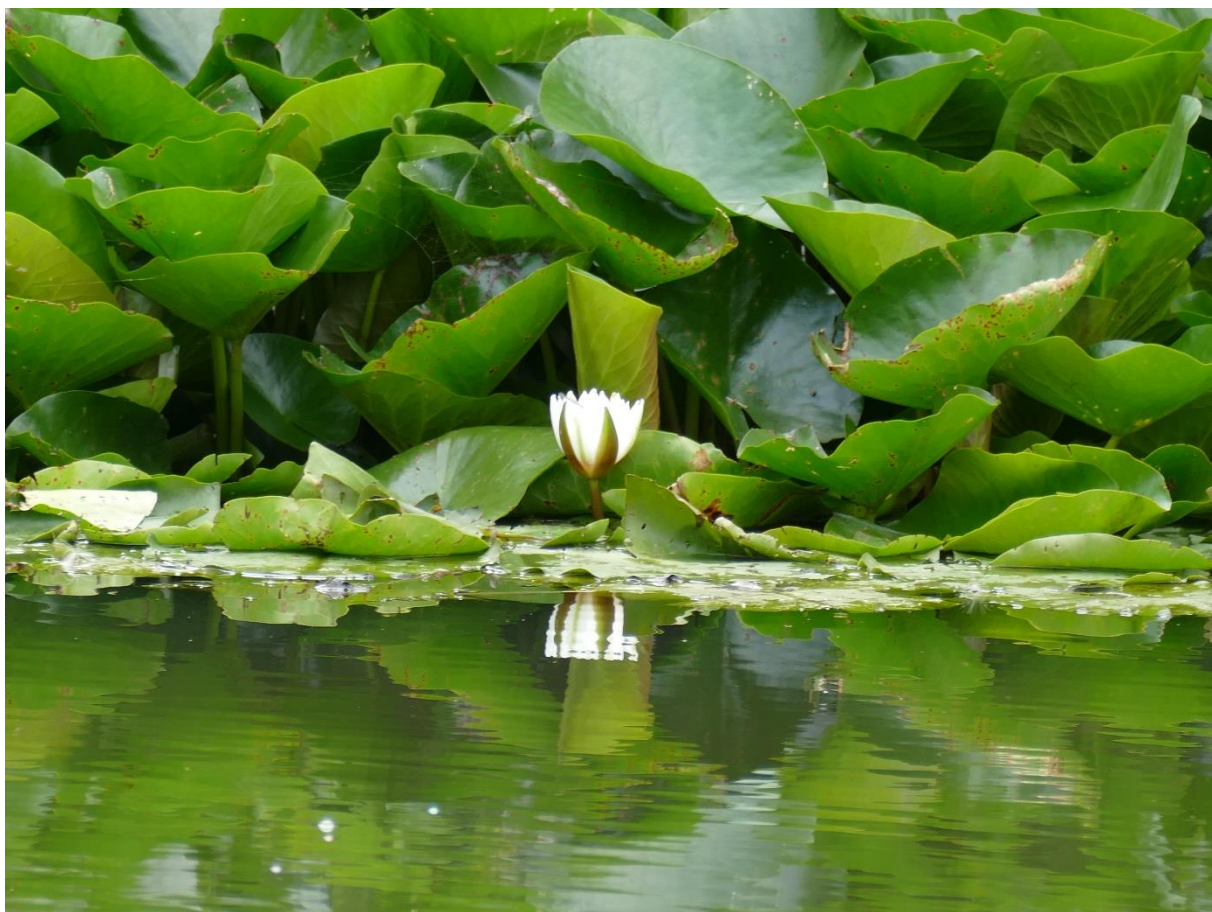

**BIJLAGE 3: REGISTER VAN DE BESCHERMDE GEBIEDEN
IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
IN TOEPASSING VAN DE KADERORDONNANTIE WATER**

REGISTER VAN DE BESCHERMDE GEBIEDEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST IN TOEPASSING VAN DE KADERORDONNANTIE WATER

INHOUD

1	INLEIDING	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
2	ALGEMEENHEDEN	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3	(HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE) WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4	GEVOELIG GEBIED.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5	KWETSBARE ZONES VOOR NITRATEN UIT AGRARISCHE BRONNEN.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
6	HABITATBESCHERMINGSGEBIEDEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN HET NATURA 2000- NETWERK	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
7	NATUURRESERVATEN EN BESCHERMINGSZONES VAN HET ZONIËNWOUDE (BOSRESERVATEN, SPECIALE BESCHERMINGSZONES EN NEOLITISCHE SITE).....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
8	KWETSBARE GEBIEDEN MET EEN VERHOOGD RISICO.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
9	GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN OP HET GEWESTELIJK BESTEMMINGSPLAN (GBP).....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
10	BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN .	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
11	OEVERS VAN WATERLOPEN	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
12	CONCLUSIE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
13	INHOUD	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
14	OVERZICHT VAN DE ILLUSTRATIES	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

1 INLEIDING

Het Register van de beschermde gebieden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd voorgesteld door Leefmilieu Brussel - BIM. Tegelijkertijd is het een element van het Brussels waterbeheerplan (WBP 2022-2027), voldoet het aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikelen 32 tot 35 van de Kaderordonnantie Water van 20 oktober 2006 (B.S., 3 november 2006), en aan de verplichtingen van artikelen 6 en 7 en van bijlage IV van de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen PB L 327 van 22 december 2000), benoemd "Kaderrichtlijn Water".

Dit document is een bijwerking van het register dat in het kader van de twee vorige waterbeheerplannen is opgesteld in overeenstemming met artikel 33 van de Kaderordonnantie Water. Het geeft de situatie weer op 31 december 2019.

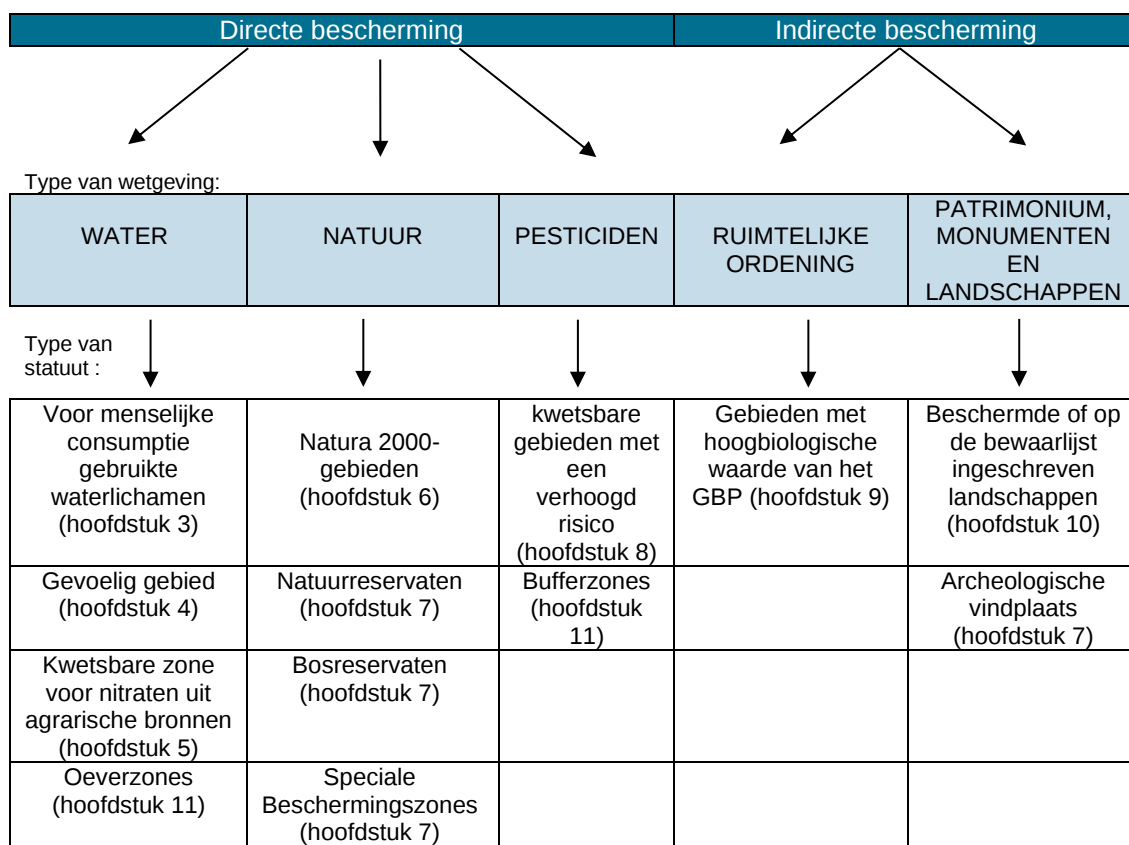
Het Register van de beschermde gebieden is een "register van de gebieden die zijn aangewezen als bijzondere bescherming behoevend in het kader van de specifieke communautaire wetgeving om hun oppervlakte- of grondwater te beschermen, of voor het behoud van rechtstreeks van water afhankelijke habitats en soorten" (Bron : uittreksel van het artikel 6.1 van de Kaderrichtlijn Water). Deze specifieke wet heeft betrekking op beschermingsmaatregelen die voorzien zijn in zowel communautaire teksten als in lokale reglementaire teksten (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gemeenten van het Brussels gewest). Het doel van dit register is het maken van referentiedocument met oplistingen van gebieden die een speciale bescherming genieten op het vlak van water, en met informatie over deze gebieden.

Het register kent geen bijkomende bescherming toe aan de beschermde gebieden die erin zijn opgenomen, en wijst ook geen nieuwe beschermde gebieden aan.

Het vormt een instrument voor communicatie over, en bewustmaking omtrent de beschermde gebieden in het Brussels gewest.

Onder speciale bescherming op het vlak van water verstaat het Brussels gewest ook elke andere bescherming dan degene die voortvloeit uit de wetgeving over "water" of "natuur" en die de wateren, de aquatische milieus, de habitats of de soorten indirect beschermt of in stand houdt. Deze andere beschermingsmiddelen zijn onder andere het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) en de bescherming en de inschrijving op de bewaarlijst van de landschappen in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (WBRO).

Elk hoofdstuk van dit register is gewijd aan een beschermingsstatuut. Al naargelang de verschillende wetten die aan de basis liggen van deze bescherming, kunnen deze statuten worden ingedeeld in 5 categorieën:

2 ALGEMEENHEDEN

2.1 DE GEBIEDEN DIE MOETEN WORDEN OPGELIJST VOLGENS DE KADERORDONNANTIE WATER

Volgens de Kaderordonnantie Water (cf. uittreksels in de bijlage bij dit register) moeten 2 types van gebieden worden geïnventariseerd. Enerzijds de beschermde gebieden in termen van waterlichamen, en anderzijds, de beschermde gebieden in termen van geografische gebieden.

Hieronder vind je een oplijsting van deze gebieden. In het document worden ze ook op een meer gedetailleerde wijze voorgesteld, waarbij een onderscheid zal worden gemaakt tussen gebieden die relevant zijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en gebieden die dit niet zijn.

Beschermde gebieden in termen van waterlichamen:

- **De (huidige en toekomstige) waterlichamen die worden gebruikt voor menselijke consumptie**
Dit zijn oppervlakte- en grondwaterlichamen binnen het grondgebied van het Gewest die dagelijks meer dan 10 m³ leveren of meer dan vijftig personen bedienen en die zijn aangeduid voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water alsmede de voor dat toekomstig gebruikt bestemde oppervlakte- en grondwaterlichamen, met inbegrip van de beschermde gebieden voor deze oppervlakte- en grondwaterlichamen.
- **De waterlichamen die zijn aangeduid als recreatie- of zwemwater**
Dit zijn de waterlichamen die worden gebruikt voor waterrecreatie en de waterlichamen die worden bedoeld door richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit (die richtlijn 76/160/EG opheft).

Beschermde gebieden in termen van geografische gebieden:

- **De beschermingsgebieden van in het water levende soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt**
Hier moet men kijken naar richtlijn 79/923/EEG van de Raad van 30 oktober 1979 inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater en richtlijn 91/492/EEG van de Raad van 15 juli 1991 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van levende tweekleppige weekdieren. Deze laatste richtlijn definieert met name de productiegebieden.
- **De gevoelige gebieden die worden bedoeld door richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, de “Richtlijn Stedelijk Afvalwater”.**
Dit zijn gebieden die kampen met eutrofiëring en waarvoor de lozingen van fosfor en stikstof moeten worden verminderd. Deze gebieden zijn bij besluit aangeduid door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- **De kwetsbare gebieden die worden bedoeld in richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, de “Nitratenrichtlijn”.**
Dit zijn de gebieden waarvan het grondwater en het zoet oppervlaktewater (in het bijzonder indien gebruikt voor de winning van drinkwater) een hogere nitraatconcentratie bevatten of bedreigd zijn door een verontreiniging met nitraten. Deze gebieden zijn vastgelegd door de Minister die bevoegd is voor het waterbeleid en worden om de 4 jaar opnieuw bestudeerd.
- **De gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones (SBZ) krachtens richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en Richtlijn 2009/147/EG inzake het behoud van de vogelstand.**
Deze richtlijnen worden respectievelijk de “Habitatrichtlijn” en de “Vogelrichtlijn” genoemd, en de gebieden die door deze richtlijnen werden aangeduid vormen het “Natura 2000”-netwerk. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet de Commissie, om de 6 jaar, op de hoogte stellen van de genomen instandhoudingsmaatregelen en de beoordeling van het effect van deze maatregelen op de staat van instandhouding van de habitats en soorten van communautair belang.
- **de gebieden hoge biologische waarde die zijn vastgelegd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering krachtens artikel 20 van de ordonnantie van 1 maart 2012.**
In tegenstelling tot de overige zones vloeien deze gebieden van hoge biologische waarde niet voort uit een communautaire wetgeving maar enkel uit een lokale wet. Het gaat om een origineel aspect van de Kaderordonnantie Water ten opzichte van de Kaderrichtlijn Water. De Richtlijn ziet het register namelijk als een bundeling van de gebieden die bijzondere bescherming behoeven in het kader van een specifieke communautaire wetgeving (artikel 6.1 en bijlage IV). De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft beslist de draagwijdte van dit register uit te breiden tot lokale wetgeving, die onafhankelijk is van de communautaire wetgeving, door de gebieden van hoge biologische waarde die zijn vastgesteld krachtens artikel 20 van de ordonnantie betreffende het natuurbehoud in het Brussels register op te nemen. Bovendien bevat het gewestelijke bestemmingsplan (GBP) ook een reeks groengebieden van hoge biologische waarde die in dit register verdienen te worden vermeld.

2.2 DE NIET- RELEVANTE GEBIEDEN VOOR HET BRUSSELS GEWEST

Van de gebieden in de hierboven vermelde lijst zijn er een aantal die niet van toepassing zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, op de datum van publicatie van dit register. Hieronder vindt u een lijst van de voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet relevantie

beschermde gebieden, met de referentie naar hun Europese, nationale en/of regionale wetsgrondslag:

Voor de beschermde gebieden in termen van waterlichamen:

- De waterlichamen die zijn aangeduid als recreatie- of zwemwater

Juridische grondslag:

Europese wetgeving	Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit en tot intrekking van Richtlijn 76/160/EEG (PB L 64 van 4 maart 2006)
Brusselse wetgeving	Ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid, artikel 32, 3° Besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater (B.S., 17 juli 1992). De term "zwemwater" in artikel 12 van dit besluit is geschrapt overeenkomstig artikel 16, §2, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 april 2009 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit. Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 april 2009 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit (B.S., 28 april 2009) (omzetting van de richtlijn 2006/7/EG)

Er zijn geen recreatiewateren op het grondgebied van het Gewest.

Bovendien stelde de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in artikel 12 van het besluit van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater dat er geen zones moeten worden aangewezen als zwemwater in het Brussels gewest. Volgens de Kaderordonnantie Water van 20 oktober 2006 is de regering gemachtigd om, desgevallend, elk jaar vóór het begin van het badseizoen zwemwateren aan te wijzen door middel van een besluit.

Bijgevolg telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen waterlichamen die als zwemwater of als recreatiewater op dit moment zijn aangeduid.

Voor de beschermde gebieden in termen van geografisch gebied:

- De beschermingsgebieden van in water leven soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt

Juridische grondslag:

Europese wetgeving	Richtlijn 91/492/EEG van de Raad van 15 juli 1991 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van levende tweekleppige weekdieren (PB L 268 van 24 september 1991) Richtlijn 2006/113/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater (gecodeerde versie) (PB L 376 van 27 december 2006)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater (artikel 12) (B.S., 17 juli 1992)

Deze gebieden verwijzen ofwel naar de kustwateren en de brakke wateren die schelpdierwater zijn in overeenstemming met richtlijn 79/923/EEG inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater, ofwel naar de productiegebieden die worden bedoeld door richtlijn 91/492/EEG tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van levende tweekleppige weekdieren. Deze gebieden zijn niet aanwezig op het grondgebied van het Gewest. Het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater stelt in artikel 12 dat in het Brussels gewest geen zones dienen te worden aangewezen als schelpdierwater.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt dus geen beschermingsgebieden van in water levende soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt.

- **De gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones (SBZ) krachtens Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand**

Juridische grondslag:

Europese wetgeving	Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7– 25.)
Brusselse wetgeving	Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud (B.S., 16 maart 2012)

De eerste “Vogelrichtlijn” uit 1979 werd oorspronkelijk omgezet door het Besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 25 oktober 1990 betreffende de bescherming van de vogels. Dit besluit bakent geen speciale beschermingszones af op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er werd vervolgens geen enkele speciale beschermingszone aangeduid krachtens de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud.

De Speciale Beschermingszones zijn dus niet relevant voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.3 DE IN DIT REGISTER GEÏNVENTARISEERDE GEBIEDEN

Na oplijsting van de verschillende gebieden die, volgens de Kaderrichtlijn Water, verplicht moeten worden behandeld in het register, en waarbij een onderscheid werd gemaakt tussen relevante en niet relevante gebieden voor het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, vindt u in de volgende paragraaf de lijst met de relevante gebieden. Deze laatste zullen bondig worden besproken in de volgende paragraaf, en zullen verder in het document op een meer gedetailleerde wijze worden voorgesteld.

2.3.1 De relevante gebieden

Dit register omvat een afbakening en een beschrijving van de gebieden die van toepassing zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Voor de beschermde gebieden in termen van waterlichamen:

- **De voor menselijke consumptie gebruikte (huidige en toekomstige) waterlichamen (hoofdstuk 3)**

Voor de beschermde gebieden in termen van geografisch gebied:

- **De gevoelige gebieden als bedoeld in richtlijn 91/271/EEG van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (hoofdstuk 4)**
- **De kwetsbare gebieden als bedoeld in Richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (hoofdstuk 5)**
- **De gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones (SBZ) krachtens de richtlijn (92/43/EEG) van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hoofdstuk 6)**
- **De gebieden van hoge biologische waarde die zijn vastgelegd door de Regering krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur (vandaag artikel 20 van de ordonnantie van 1 maart 2012), alsook de groengebieden van hoge biologische waarde opgenomen in het GBP.**

- **De kwetsbare gebieden met een verhoogd risico en de bufferzones** in de zin van de Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hoofdstukken 8 en 11).

2.3.2 Een specifiek geval van relevante gebieden: de gebieden van grote biologische waarde

Zoals eerder in dit hoofdstuk is uiteengezet, heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering besloten om het toepassingsgebied van dit register uit te breiden tot lokale wetgeving die niet afhankelijk is van Europese wetgeving, door in het Brusselse register de gebieden van hoge biologische waarde op te nemen die zijn vastgesteld op grond van artikel 17 van de Ordonnantie van 27 april 1995 (opgeheven door de Ordonnantie van 1 maart 2012). Dit artikel 17 verwees naar de **inventaris van de gebieden van grote biologische waarde** en vermeldt dat deze sites tot natuurreservaat of bosreservaat kunnen worden uitgeroepen. Een inventaris is echter geen beschermingsstatus.

De inventaris waarvan sprake in artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 werd opgesteld in 1997 en 1998 en afgerond in 2000. Op die manier konden biologische evaluatiekaarten worden opgesteld. De bijwerking van deze inventaris is nu vastgesteld in artikel 20 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud : “Het Instituut maakt en actualiseert een biologische waarderingskaart van het grondgebied van het Gewest, met inbegrip van een inventaris van gebieden van hoge biologische waarde die bescherming verdienen”.

Verschillende van de gebieden die in deze inventaris zijn opgenomen, zijn tot op heden beschermd als natuur- of bosreservaat. Van de gebieden op de inventaris die niet tot reservaat zijn uitgeroepen, zijn er echter een aantal die een ander beschermingsstatuut genieten, dat overigens niet altijd voortvloeit uit de wetgeving inzake water of natuur. Dit geldt bijvoorbeeld voor gebieden die als “Gebieden met hoogbiologische waarde” op het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) staan, of voor de “beschermden” of “op de bewaarijst ingeschreven landschappen”.

Daarom werd besloten om in dit register alle beschermingsstatuten op te nemen die geldig zijn voor de gebieden die in deze inventaris voorkomen, wanneer dit statuut een bescherming van de watervoorraden of de natuurlijke voorraden verleent, ongeacht of het gaat om een directe bescherming (wet betreffende water of natuur) of een indirecte bescherming (wet inzake ruimtelijke ordening of bescherming van het patrimonium).

2.3.3 De opneming van andere gebieden in het register

Werden eveneens opgenomen in het register, alle andere beschermde gebieden met opmerkelijke en/of belangrijke watervoorraden en waarvan het beschermingsstatuut een bescherming verleent aan deze voorraad: de Speciale Beschermingszones en de neolithische site in het Zoniënwoud, bepaalde beschermde of op de bewaarijst ingeschreven landschappen, enz.

2.4 DE INHOUD VAN HET REGISTER

De inhoud van het register werd gevalideerd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, maar kan worden gewijzigd telkens wanneer het register wordt bijgewerkt zoals het geval is voor dit document.

Het omvat voor elk beschermd gebied dat relevant is voor het Gewest:

- een verklarend overzicht van de Europese, nationale en/of Brusselse wetgeving die aan de basis ligt van het beschermingsregime;
- een kaart van het betrokken beschermde gebied, met dien verstande dat de gepresenteerde kaarten betrekking hebben op de situatie op 31 december 2019 ;
- de monitoring in het gebied (monitoring die verband houdt met de specifieke bescherming of met de Kaderrichtlijn Water indien een monitoring verricht is)
- de specifieke eigenschappen van dit gebied (naargelang het geval: voorstelling van het in stand te houden en/of te beschermen patrimonium, problemen op het vlak van de bescherming, enz.).

3 (HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE) WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE

3.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 330 van 30 december 1998) Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22 december 2000) Kaderrichtlijn Water genoemd (artikel 7.1) Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand, "Dochterrichtlijn Grondwater" genoemd (PB L 372 van 27 december 2006)
Nationale wetgeving	Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van het grondwater (B.S., 1 mei 1971) Koninklijk besluit van 19 juni 1989 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door gevaarlijke, schadelijke of toxische stoffen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S., 4 juli 1989)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 januari 2002 betreffende de kwaliteit van het leidingwater (B.S., 21 februari 2002) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 houdende afbakening van een beschermingszone rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwoud (B.S., 10 juni 2008) Ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid, benoemd "Kader Ordonnantie Water" (artikel 36) (B.S., 03 november 2006) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 juni 2010 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (transpositie van de richtlijn 2006/118/EG) (B.S., 17 juni 2010) en de herziening van 26 mei 2016 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 november 2018 inzake grondwaterwinningen en open geothermische systemen (B.S., 20 februari 2019)

Van de kraan...

Richtlijn 98/83/EEG en het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 januari 2002 zijn van toepassing op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, met andere woorden op de kwaliteit van het leidingwater. Ze betreffen de bescherming van de gezondheid van de mens tegen de schadelijke gevolgen van besmettingen van het voor menselijke consumptie bestemd water en garanderen de gezondheid en de zuiverheid van dit water. Ze leggen normen vast voor het leidingwater en leggen kwaliteitscontroleprogramma's op.

... tot de waterwinning

De Kaderrichtlijn en de Kaderordonnantie Water en de richtlijn betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand stellen: het oppervlakte- en grondwater in de "waterlichamen waaruit drinkwater wordt gewonnen of die voor toekomstige winning van grondwater bestemd zijn, moet zodanig worden beschermd dat wordt voorkomen dat de kwaliteit van deze waterlichamen achteruit gaat, teneinde het vereiste niveau van drinkwaterzuivering te verlagen". Deze juridische teksten betreffen dus het behoud van de kwaliteit van het ruwe water (het onbehandelde water).

De kaderrichtlijn en de richtlijn over de grondwateren bepalen dat deze beschermingsmaatregelen de invoering van “beschermingszones” voor deze waterlichamen kunnen inhouden.

De wet van 26 maart 1971 op de bescherming van het grondwater en het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 november 2018 inzake grondwaterwinningen en open geothermische systemen (artikel 10, §5) beschrijven de procedure die moet worden gevolgd om beschermingszones af te bakenen rond de waterwinningen voor menselijke consumptie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 bakent een beschermingszone af rondom waterwinningen in het Ter Kamerenbos en de draineergalerij van het Zoniënwoud in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 juni 2010 (zoals gewijzigd door het besluit van 26 mei 2016) betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand, werden per waterlichaam en naargelang het gebruik ervan criteria voor de beoordeling van de chemische toestand van grondwater vastgelegd die overeenstemmen met normen en drempelwaarden die niet mogen worden overschreden voor verontreinigende parameters die een risico inhouden, teneinde de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen.

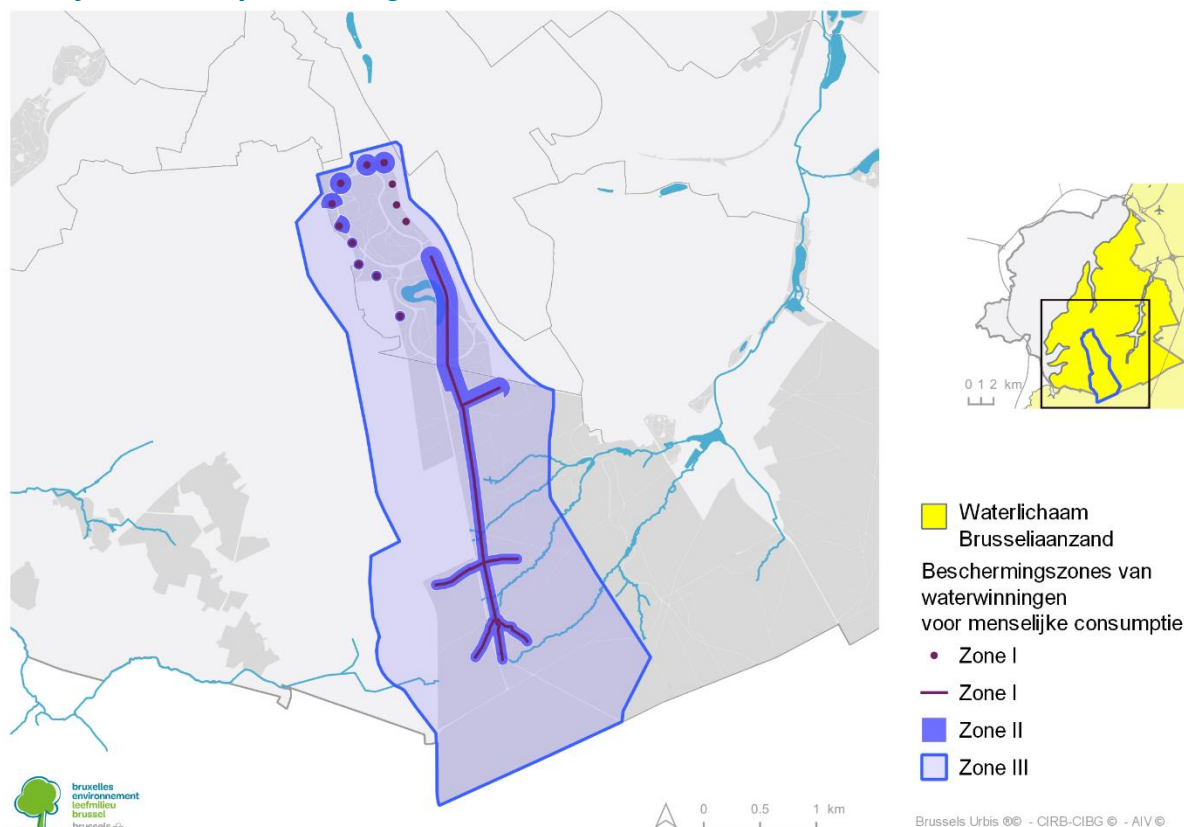
Voor de beoordelingscriteria vastgesteld voor de kwalitatieve toestand van het waterlichaam van het Brusseliaanzand wordt er rekening gehouden (met name) met het specifieke gebruik van dit waterlichaam, namelijk de productie van drinkwater.

3.2 DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER

Op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, wordt alleen het grondwaterlichaam van het Brusseliaanzand (het Brusseliaan, Br05) gebruikt voor de productie van drinkwater. Er werd een beschermingszone voor drinkwaterwinning afgebakend.

De zones voor drinkwaterwinning liggen in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud. De gemiddelde productiecapaciteit in 2019 bedraagt 5400 m³/d. Het jaarlijks onttrokken volume bedroeg ongeveer 1,98 miljoen m³ in 2019, wat slechts 3% van de gebruikte drinkwater in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigt (het overige gedeelte is afkomstig uit het station van “Tailfer” aan de Maas in Wallonië en ook uit grondwaterwinningen als die van Modave, Spontin, Vedrin, Braine of Bergen). Er zijn 2 types van waterwinningsinstallaties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: enerzijds een reeks van 7 drinkwaterwinningsputten in het Ter Kamerenbos, en anderzijds een draineergalerij (of filtergalerij) van verscheidene honderden meters lang, die midden in de watervoerende laag is uitgegraven in het Zoniënwoud.

Kaart 3.1. : Beschermingszones rondom grondwaterwinningen voor menselijke consumptie in het grondwaterlichaam van het Brusselaanzand

Bron: Leefmilieu Brussel, 2020

3.3 WATERWINNINGEN EN BESCHERMINGSPARAMETERS

Zoals voorafgaand besproken, zijn er 2 types van waterwinningsinstallaties in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: enerzijds een reeks van 7 drinkwaterwinningsputten in het Ter Kamerenbos, en anderzijds een draineergalerij (of filtergalerij) van verscheidene honderden meters lang, die midden in de watervoerende laag is uitgegraven in het Zoniënwood. Sommige van deze putten zijn meetpunten voor de toestand van het grondwater en de beschermde gebieden, zoals nader beschreven in hoofdstuk 5.3 van het Waterbeheerplan.

Tabel 3.1.

De waterwinningen die bestemd zijn voor het drinkwaterverbruik en die meer dan 10 m³/dag opleveren

	Toegelaten waterwinningen	Gemiddelde actieve waterwinningen eind 2019
Ter Kamerenbos	7 waterwinningsputten	5 waterwinningsputten (C1, C4, C5, C7 en C9)
Zoniënwood	Filtergalerij	Filtergalerij

Het waterwinningsgebied is het geografische gebied waarin de werken en de installaties voor de grondwaterwinning voor voedingsdoeleinden zijn gevestigd. De beschermingszone is het gebied dat moet voorkomen dat de kwaliteit van het ruwe grondwater in het winningsgebied achteruitgaat, zodat de mate van zuivering die nodig is voor de productie van drinkwater wordt verminderd.

Overeenkomstig artikel 10, § 5, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 november 2018 inzake grondwaterwinningen en open geothermische systemen, vereist de

afbakening van een waterwinningszone of een beschermingszone een voorafgaand openbaar onderzoek, een verklarende nota en moet rekening worden gehouden met de volgende punten:

- het geografische gebied van de waterwinningszone wordt afgebakend met een lijn die op minimum 10 m en maximum 30 m afstand ligt van de buitengrens van de waterwinningsinstallatie op elk waterafnamepunt
- 3 beschermingszones worden afgebakend volgens de tijd die het water nodig heeft om de winningsplaats te bereiken:
 - **Zone I** bestaat uit het geheel van punten vanwaar het water de winningsplaats kan bereiken na een tijd die korter is dan 24 uur;
 - **Zone II** bestaat uit het geheel van punten vanwaar het water de winningsplaats kan bereiken na een tijd die ligt tussen 24 uur en 50 dagen;
 - **Zone III** bestaat uit de aanvoerzone van de waterwinning, met uitsluiting van de voormelde zones I en II.

Voor de waterwinningen van het Ter Kamerenbos en de draineergalerij van het Zoniënwoud bakent het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 drie beschermingszones af, en reglementeert het de activiteiten die er zijn toegelaten:

- **Zone I** bestaat uit de waterwinningswerken en de onmiddellijke omgeving ervan; hier worden slechts activiteiten toegelaten die rechtstreeks verband houden met grondwaterbescherming en waterproductie behoudens uitzonderlijke afwijking (cf. artikel 2.1).
- In **zone II** zijn verschillende activiteiten verboden (cf. artikel 2.2), andere zijn gebonden aan voorwaarden (cf. artikel 2.3). We vermelden bijvoorbeeld het verbod op besproeiing of irrigatie met lozingswater, het verbod op de aanleg van zinkputten, met inbegrip van die voor regenwater en de ondergrondse verspreiding van huishoudelijk afvalwater, boringen, directe en indirecte lozingen, opslag van in het besluit genoemde verontreinigende stoffen, het verbod op de aanleg van nieuwe, overdekte omheinde terreinen voor dieren, enz.
- Het beschermingsstatuut van **zone III** dekt verplichtingen die bedoeld zijn voor de installaties die vallen onder de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen (waaronder geothermische installaties) alsook de ondergrondse opslagplaatsen van koolwaterstoffen met een capaciteit van meer dan 5000 liter (cf. artikel 2.4).

De oppervlakte van deze zones bedraagt respectievelijk 0,1 km², 1 km² en 7,7 km².

3.4 DE MONITORING VAN DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER

Het grondwaterlichaam van het Brusseliaanzand (Br05) levert meer dan 100m³ drinkwater per dag.

De monitoring richt zich op de kwalitatieve en kwantitatieve controle van het waterlichaam in overeenstemming met bijlage V van de KRW (bijlage III van KOW). Het besluit van de Regering van 19 september 2002 houdende afbakening van een beschermingszone rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwoud bepaalt de modaliteiten voor de monitoring op de kwantitatieve toestand.

Het in hoofdstuk 5.3 van het WBP beschreven monitoringsprogramma kan als volgt worden samengevat:

- **Monitoring van de chemische toestand :**

Het grondwaterlichaam Brusseliaanzand maakt het voorwerp uit van operationele kwaliteitscontroles aangezien het geïdentificeerd is als “gevaar lopend dat geen goede watertoestand wordt bereikt”, in overeenstemming met bijlage III van de Kaderordonnantie Water.

Twee monitoringlocaties die gelegen zijn in de beschermingszone werden aan het monitoringsprogramma toegevoegd.

Bovendien, bij deze monitoring van het ruwe water komen de controles van de kwaliteit van het behandelde water, overeenkomstig het besluit van 24 januari 2002 betreffende de kwaliteit van het leidingwater.

- **Monitoring van de kwantitatieve aspecten :**

Het grondwaterlichaam is het onderwerp van een monitoring van de kwantitatieve toestand in de beschermingszone in overeenstemming met bijlage 3 van de KOW die voltooid wordt door de bepalingen van artikel 3 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002. Deze monitoring omvat:

- Maandelijks meting van het piëzometrisch niveau in tien strategisch gelegen controleputten sinds 2014;
- maandelijks metingen in meerdere controleputten die dichtbij de winningsputten gelegen zijn;
- maandelijks debietmetingen aan de in gebruik zijnde kunstwerken.

3.5 DE WATERLICHAMEN DIE IN DE TOEKOMST BESTEMD ZIJN VOOR DRINKWATERVOORZIENING

Een zeer groot deel van de drinkwatervoorziening in het Brussels gewest komt uit het Waals Gewest (97 % in volume), en meer bepaald van de productie-eenheid voor drinkbaar water van Tailfer in de Maas (32 % van de aanvoer van de productie van de waterwinningen in het Waals Gewest). Aangezien de fabriek van Tailfer slechts op 50 % van haar capaciteit werkt en er geen stijging van de drinkwaterbehoefte in het Brussels gewest wordt verwacht, stelt de kwantitatieve bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dus geen problemen.

Een uitbreiding van de productiecapaciteit van de waterwinningen in het Brussels gewest is niet voorzien. Het productiesysteem is in overeenstemming bevonden met de Brusselse vraag¹. Het is echter de bedoeling om bepaalde putten in het Ter Kamerenbos te reactiveren of er onderhoudswerkzaamheden aan uit te voeren om de aanvankelijke productie te herstellen (cf. de geplande actie in het maatregelenprogramma).

Toch maakt de positie van de grondwaterlaag van het Brusseliaanzand vlakbij de oppervlakte (44 % van de grondwaterlaag is dagzomend) deze grondwaterlaag zeer kwetsbaar voor plaatselijke en diffuse vervuiling, en kan het toekomstige gebruik ervan voor de grondwatervoorziening in het gedrang brengen. De bescherming van dit waterlichaam tegen mogelijke risico's van aantasting is bijgevolg een belangrijke voorwaarde voor het behoud van een drinkwaterbron op het grondgebied van het gewest.

¹ Water Quantity Plan 2020-2025 ontwikkeld door VIVAQUA

4 GEVOELIG GEBIED

4.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, benoemd "richtlijn stedelijk afvalwater" (PB L 135 van 30 mei 1991) Richtlijn 98/15/EG van de Commissie van 27 februari 1998 houdende wijziging van Richtlijn 91/271/EEG van de Raad ten aanzien van enkele in bijlage I vastgestelde voorschriften (PB L 67 van 7 maart 1998)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 betreffende de behandeling van stedelijk afvalwater (bijzonder artikel 4) B.S., 5 mei 1994) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 oktober 1998 (B.S., 27 oktober 1998)

De richtlijn stedelijk afvalwater 91/271/EEG verstaat onder "gevoelig gebied" de gebieden die gevoelig zijn voor eutrofiëring doordat het water wordt verrijkt door nutriënten (vooral stikstof- en/of fosforverbindingen). Een overmaat van nutriënten leidt tot een versnelde groei van algen en planten, met een onevenwicht tussen de verschillende in het water aanwezige organismen en een verslechtering van de waterkwaliteit als gevolg.

De richtlijn beoogt de bescherming van het milieu tegen aantastingen door de lozing van stedelijk afvalwater of afvalwater afkomstig van bepaalde industriële sectoren. Ze legt de invoering op van middelen om dit doel te bereiken, zoals de opvang en de behandeling van afvalwater.

De classificatie als "gevoelig gebied" is gebonden aan voorwaarden: kortere termijnen voor de invoering van opvang- en zuiveringssystemen en een verdere vermindering van de fosfor- en stikstoflozingen. De richtlijn beoogt de bescherming van het milieu ter hoogte van de "gevoelige gebieden", maar ook stroomafwaarts ervan (vooral de estuaria).

De richtlijn 91/271/EEG en de wijzigende richtlijn 98/15/EG werden omgezet in Brussels recht door respectievelijk het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 betreffende de behandeling van stedelijk afvalwater en het wijzigingsbesluit van 8 oktober 1998.

4.2 HET GEVOELIG GEBIED

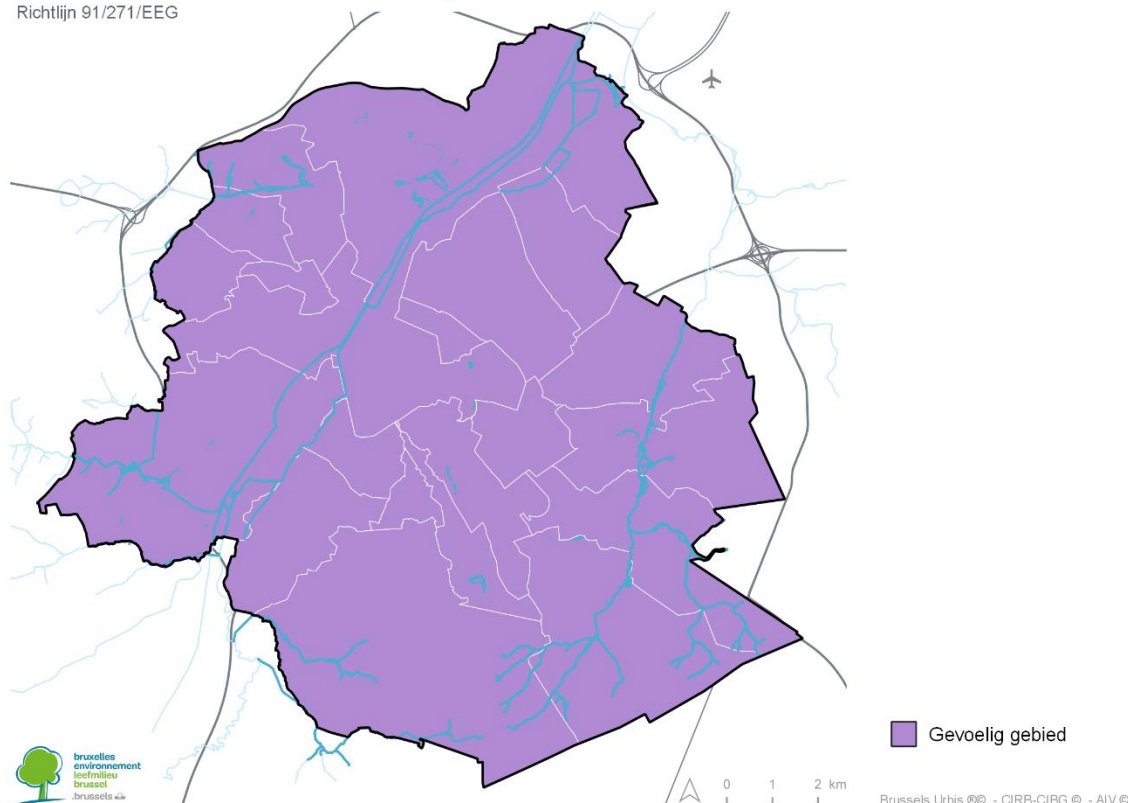
Artikel 4 van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 bakent het gevoelige gebied van "het Zennebekken" (of het hele grondgebied van het gewest) af, namelijk 162 km².

Opmerking: Het hele grondgebied van België is ingedeeld als gevoelig gebied sinds 2002.

Kaart 4.1. : Voor eutrofiëring gevoelig gebied

Gevoelig gebied voor eutrofiëring

Richtlijn 91/271/EEG

Bron: Leefmilieu Brussel, 2020

4.3 DE MONITORING IN DEZE ZONE

Volgens artikel 15 van de richtlijn Stedelijk Afvalwater moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een monitoring invoeren voor de lozingen van de stedelijke waterzuiveringsinstallaties (waarvoor lozingsnormen bestaan), voor het slib dat naar de oppervlaktewateren wordt afgevoerd en voor de wateren waarin deze lozingen plaatsvinden.

Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 behandelt alleen de controles van de lozingen van de waterzuiveringsinstallaties (cf. artikel 3). Een monitoring van de wateren waarin de lozingen van de 2 waterzuiveringsinstallaties plaatsvinden, namelijk de Zenne, wordt echter uitgevoerd in het kader van de monitoringprogramma's die werden ingevoerd overeenkomstig artikel 37 van de Kaderordonnantie Water (zie ook Hoofdstuk 5 van dit WBP).

De Kaderordonnantie Water legt geen bijkomende controles op voor de monitoring van de gevoelige gebieden.

4.4 DE SITUATIE

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt in totaal meer dan een miljoen inwonerequivalent en genereert dan ook aanzienlijke stedelijke afvalwaterlozingen. Op Europees niveau is het Brussels gewest ingedeeld als "big discharger". In dit opzicht is het Gewest verplicht alle stedelijk afvalwater in te zamelen en te zuiveren met een grondige behandeling.

Om aan deze verplichtingen te voldoen, is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorgegaan met de installatie van leidingen om het afvalwater op te vangen en heeft het 2 waterzuiveringsstations in bedrijf gesteld: een in het zuiden (in augustus 2000) en een in het noorden van Brussel (in oktober 2006). Deze installaties behandelen alle afvalwater dat door het Gewest wordt geproduceerd en een

deel van het afvalwater van de Vlaamse gemeenten in de rand. Het ontvangstmilieu van deze lozingen is hetzelfde: de Zenne. (cf. hoofdstuk 2.1 en 2.2 van het Waterbeheerplan).

De waterlopen, maar vooral het Kanaal en de vijvers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertonen tekenen van eutrofiëring die verband houden met de aanvoer van nutriënten uit het Brussels Gewest, maar ook met de aanvoer uit de rest van het stroomgebied van de Zenne. De inbedrijfstelling van het waterzuiveringsstation van Brussel Noord heeft deze toestand verbeterd, met name in de Zenne.

5 KWETSBARE ZONES VOOR NITRATEN UIT AGRARISCHE BRONNEN

5.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, benoemd "nitraatrichtlijn" (PB L 375 van 31 december 1991)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 inzake de bescherming van het water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (B.S., 29 januari 1999) Ministerieel besluit van 25 mei 1999 houdende afbakening van de "kwetsbare zones" in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de zin van artikel 3 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 inzake de bescherming van het water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (B.S., 25 september 1999)

Richtlijn 91/676/EEG beoogt de vermindering van de invloed van de nutriënten van het type nitraten van agrarische oorsprong in de gebieden die eraan zijn blootgesteld. De specifieke doelstellingen in deze gebieden betreffen de invoering van actieprogramma's om verontreiniging te voorkomen en te verminderen.

De classificatie als "kwetsbare zone" heeft tot doel de grond- en oppervlaktewateren te beschermen tegen verontreiniging door nitraten en verdere verontreiniging van dien aard te voorkomen met het oog op de productie van drinkwater en de strijd tegen de eutrofiëring van het zoet water en het kustwater.

De "nitratenrichtlijn" is omgezet in Brussels recht door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 inzake de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Dit besluit definieert de procedure die moet worden gevolgd om de kwetsbare zones af te bakenen, om actieprogramma's op te zetten, en legt een code van goede landbouwpraktijken vast. Deze heeft betrekking op het zoet water en het grondwater. De gebieden die als kwetsbaar zijn aangewezen, zijn de gebieden die deze wateren voeden en bijdragen tot hun verontreiniging, ongeacht of die aangetoond is of waarschijnlijk.

De Minister die bevoegd is voor Waterbeleid duidt, in voorkomend geval, kwetsbare zones aan op het grondgebied van het Gewest op basis van de criteria die onder artikel 4 van het besluit van 19 november 1998 zijn opgenomen. De inventaris van de kwetsbare zones moet om de 4 jaar opnieuw worden bestudeerd.

Voor de kwetsbare gebieden worden een of meerdere actieprogramma's opgesteld die om de 4 jaar worden herzien door de Minister die bevoegd is voor Waterbeleid.

De andere referentietekst in het Brussels recht is het ministerieel besluit van 25 mei 1999 dat een beschermingszone afbakt voor het Brussels gewest.

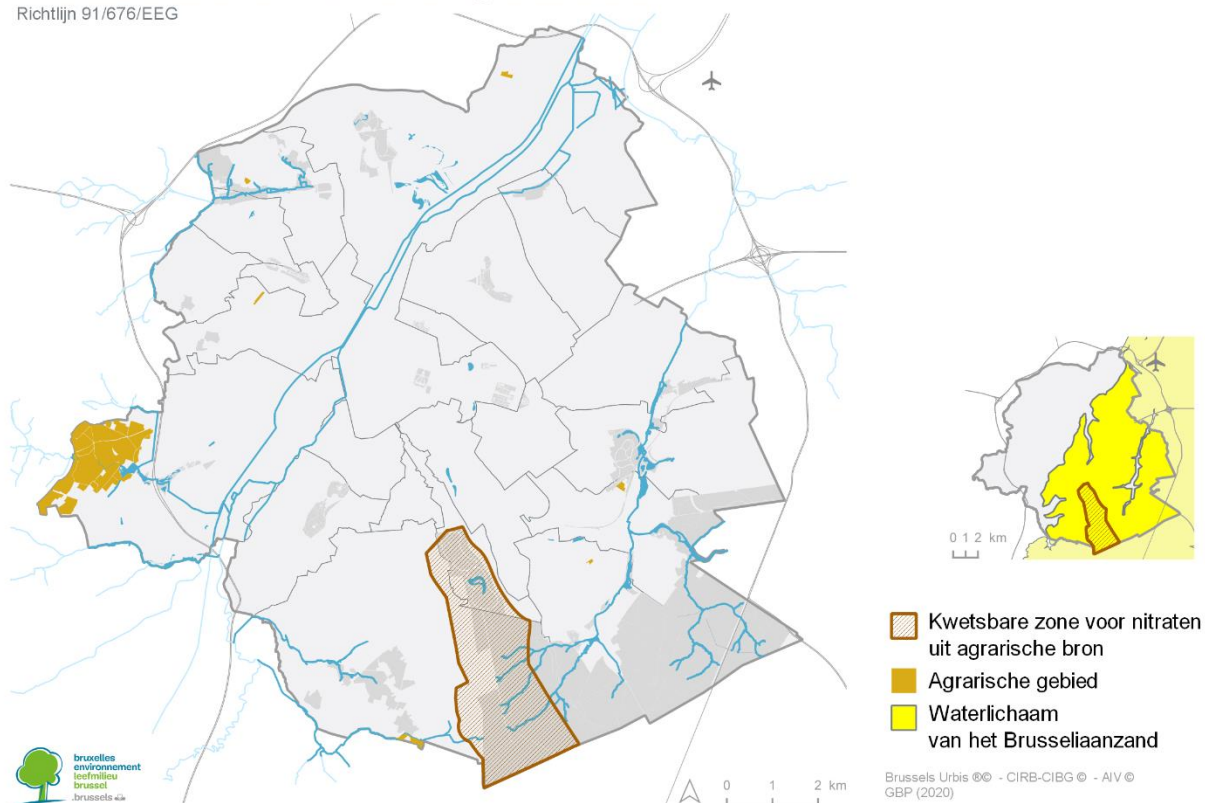
5.2 DE KWETSBARE ZONE VOOR NITRATEN UIT AGRARISCHE BRONNEN

Het ministerieel besluit van 25 mei 1999 bakent een beschermingszone af voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze beschermingszone loopt bijna gelijk met beschermingszone III van de waterwinningen voor drinkwatervoorziening in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud. Ze wijkt ervan af ter hoogte van het zuidoostelijke uiteinde (dat geen deel uitmaakt van beschermingszone III) en het noordelijke uiteinde (dat niet de hele oppervlakte van beschermingszone III omvat).

Kaart 5.1. : Kwetsbare zones voor nitraten uit agrarische bronnen

Kwetsbare zone voor nitraten uit agrarische bron

Richtlijn 91/676/EEG

Bron: Leefmilieu Brussel, 2020

5.3 DE MONITORING IN DEZE ZONE

Artikel 7 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 vereist een algemene controle op het nitraatgehalte in de zoete oppervlaktewateren en de grondwateren.

Aangezien deze monitoring tot doel heeft de grenzen van de beschermingszones te herzien, wordt het niet alleen opgezet in de beschermingszones zelf, maar op het hele Brusselse grondgebied. De monitoring conform aan KRW is geïntegreerd in het algemene nitraatmonitoring op het Brusselse grondgebied dat wordt uitgevoerd krachtens de nitraatrichtlijn. Het monitoringsprogramma richt zich op de controle van het waterlichaam uitgevoerd in overeenstemming met bijlage III van de KOW (of bijlage V van de KRW), en aangevuld met een nitraatmonitoring bepaald door de regionale bepalingen uit het Besluit van 19 november 1998.

Het hieronder beschreven monitoringsprogramma heeft alleen betrekking op de monitoring van de kwetsbare zone voor nitraten afkomstig uit agrarische bronnen, afgebakend door het Ter

Kamerenbos en het Zoniënwoud, terwijl de algemene monitoring in de zin van de KOW in paragraaf 5.2 van het WBP beschreven is.

De kwetsbare zone voor nitraten afkomstig uit agrarische bronnen vormt het onderwerp van een monitoring van het grondwater dat wordt uitgevoerd door de uitbaters van winningen van drinkwater verwerkbaar grondwater sinds 1999 krachtens het bovenvermelde besluit (artikel 7, 2°). Deze monitoring wordt voltooid vanaf 2010 aan de hand van twee monitoringlocaties gelegen binnen de kwetsbare zone, en binnen het KOW monitoringsprogramma.

Onderstaande tabel toont de specifieke monitoring voor de kwetsbare zone. Deze monitoring wordt toegelicht in hoofdstuk 5.3. :

Tabel 5.1: Controle volgens de reglementering over “nitraten”

Monitoring instanties	Gecontroleerd type van water	Geanalyseerde parameters	Aantal monitorings locaties	Code van de site	Frequentie -analyses
Leefmilieu Brussels - Monitoring geïntegreerd in het KOW-monitoringsprogramma	Grondwater	Nitraten	2	Ter Kameren ; Zoniënwoud	2 keer/jaar
Uitbaters van tot drinkwater verwerkbaar water (Vivaqua)	Tot drinkwater verwerkbaar grondwater (ruw water)	Ammoniumstikstof, nitrieten en nitraten	Op actieve putten (gemiddeld 5) en in de filtergalerij m.a.w. een totaal van 6.	C1 ; C4, C5, C8, C9 ; galerij FS	1 keer/maand

5.4 DE SITUATIE

De toepassing van de reglementering over “nitraten” in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is heel bijzonder, en zelfs paradoxaal. De reglementering betreft immers nitraten van agrarische oorsprong, terwijl de landbouwactiviteit op het Brussels grondgebied eerder zeldzaam is. Rondom het Brussels gewest is er echter wel landbouwactiviteit, en door het grensoverschrijdende karakter van de waterlichamen van het Brussels gewest (voor de oppervlakte- en grondwaterlichamen) gaan de nitraten uit agrarische bronnen over van het ene gewest op het andere. De omvang van deze stroom kan wellicht worden gerelativeerd vergeleken met de diffuse verontreiniging door nitraten van huishoudelijke oorsprong en door het gebruik van meststoffen op het Brusselse grondgebied. (cf. hoofdstuk 5.3.)

Op sommige plaatsen zijn de nitraatconcentraties in de wateren van de waterlopen en de vijvers en in de grondwateren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inderdaad hoog, en overschrijden ze soms ook de geldende normen.

6 HABITATBESCHERMINGSGEBIEDEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN HET NATURA 2000-NETWERK

6.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, benoemd "Habitatrichtlijn" (PB L 206 van 22 juli 1992) Richtlijn 97/62/EG van de Raad van 27 oktober 1997 tot aanpassing aan de technische en wetenschappelijke vooruitgang van Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 305 van 8 november 1997) Richtlijn 2006/105/EG van de Raad van 20 november 2006 tot aanpassing van de Richtlijnen 73/239/EEG, 74/557/EEG en 2002/83/EG op het gebied van het milieu in verband met de toetreding van Bulgarije en Roemenië (wijziging van de bijlagen ; geen invloed op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) (PB L 368 van 20 december 2006) Beschikking 2004/813/EG van de Commissie van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (ingetrokken) (PB L 387 van 29 december 2004) Uitvoeringsbesluit 2019/19/EU van de Commissie van 14 december 2018 tot vaststelling van een twaalfde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PB L 7 van 9 januari 2019)
Brusselse wetgeving	<u>Wetstekst</u> Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud (B.S., 16 maart 2012) <u>Referentiedocument</u> Lijst van de gebieden die als speciale beschermingszones worden voorgesteld, Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S., 27 maart 2003) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 september 2015 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied - BE 1000002: "Bossen en open gebieden in het zuiden van het Brussels Gewest – complex Verrewinkel – Kinsendaal" zoals gewijzigd door het besluit van 7 februari 2019 tot uitbreiding van de zone; Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied 2000 BE 1000001: "Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe – complex Zoniënwoud – Vallei van de Woluwe". Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 april 2016 tot aanwijzing van het Natura 2000-gebied - BE 1000003: 'Beboste en vochtige zones van de Molenbeekvallei in het noordwesten van het Brussels Gewest'

Het hoofddoel van de "Habitatrichtlijn" 92/43/EEG is een coherent Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen, teneinde het herstel of de handhaving van de natuurlijke habitats en de dieren- en plantensoorten van communautair belang in een "gunstige staat van instandhouding" te waarborgen.

In toepassing van deze richtlijn (artikel 3) duiden de lidstaten en de Europese Unie gebieden aan die deel uitmaken van dit netwerk, "Speciale Beschermingszones - SBZ" genoemd. De Speciale Beschermingszones worden gevormd door gebieden met natuurlijke habitats van communautair belang (waarvan een lijst is opgenomen in bijlage I bij de richtlijn) en/of door gebieden met habitats waar soorten van communautair belang voorkomen (waarvan een lijst is opgenomen in bijlage II bij de richtlijn).

Wegens de bedreigingen waaraan zij zijn blootgesteld, werden bepaalde types van natuurlijke habitats en bepaalde soorten als “prioritair” aangemerkt.

De lijsten van de natuurlijke habitats en de soorten die zijn opgenomen in bijlagen I en II zijn geactualiseerd door richtlijn 97/62/EG, wegens de wetenschappelijke en technische vooruitgang, en vervolgens ook door richtlijn 2006/105/EG, wegens de aansluiting van Bulgarije en Roemenië.

Ter herinnering: het Natura 2000-netwerk bestaat uit 2 types van zones: de Speciale Beschermingszones – SBZ-H die zijn ingedeeld krachtens de “Habitatrichtlijn” en de Speciale Beschermingszones – SBZ-V die zijn ingedeeld krachtens “Vogelrichtlijn” 2009/147/EG inzake het behoud van de vogelstand (de voormalige Richtlijn 79/409/EEG). Aangezien het Brussels gewest geen Beschermingszones – SBZ-V telt, bestaat het Natura 2000-netwerk alleen uit Beschermingszones – SBZ-H.

De omzetting van de “Habitatrichtlijn” is in een unieke tekst vastgesteld: de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud (de zogenaamde “Natuurordonnantie”, met name artikelen 40 tot 64).

Overeenkomstig artikel 4 van de “Habitatrichtlijn” en artikelen 40 tot 43 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud verloopt de procedure voor aanduiding van de Speciale Beschermingszones voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 3 stappen:

- Stap 1: De Minister van Leefmilieu stelt aan de Europese Commissie een lijst voor van natuurlijke habitats die als gebieden van communautair belang (GCB) worden erkend en als Speciale Beschermingszone (SBZ) worden aangewezen. Deze lijst wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.
- Stap 2: De Commissie stelt de lijst op van de gebieden die als GCB zijn geselecteerd voor elk van de zeven biogeografische regio's. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maakt deel uit van de Atlantische zone.
- Stap 3: Uiterlijk binnen 6 jaar na het vastleggen van de lijst van de geselecteerde gebieden door de Commissie wijst de Minister deze gebieden bij besluit aan als SBZ en legt hij instandhoudingsdoelstellingen vast. De aanwijzingsprocedure van de gebieden is nu vastgesteld in artikel 44 van de “Natuurordonnantie”.

De criteria voor de aanduiding van de Speciale Beschermingszones zijn vastgelegd in bijlage III van de richtlijn. Ze steunen op het relatieve belang van de gebieden voor elk type van habitat of soort, beoordeeld op basis van hun representativiteit, hun staat van instandhouding, hun oppervlakte, de waarde van het gebied voor de instandhouding.

6.2 DE SPECIALE BESCHERMINGSZONES

Op dit moment (situatie per 31 december 2019) zijn de 3 stappen afgerond. De gebieden worden officieel aangeduid sinds 2016,

- De Minister van Leefmilieu heeft, in december 2002, een lijst van 3 gebieden voorgesteld aan de Commissie (cf. Tabel 2); deze lijst werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 27 maart 2003. De keuze van deze 3 complexe gebieden steunt op de volgende wetenschappelijke criteria: de aanwezigheid van 4 soorten van vleermuizen die aan bod komen in bijlage II van de richtlijn en die van types van habitats in bijlage I.
- Voor de biogeografische Atlantische zone waarvan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deel uitmaakt, heeft de Europese Commissie een lijst opgesteld van Gebieden van Communautair Belang door beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004, die werd herzien door beschikking 2008/23/EG van 12 november 2007. De 3 bovenvermelde gebieden komen in beide lijsten voor.

Het behoud of de verbetering van de staat van de wateren blijkt een belangrijke factor te vormen voor de bescherming van de habitats en de soorten in **de 3 Speciale Beschermingszones die**

aanwezig zijn in het Brussels gewest, waardoor interventies in en stroomopwaarts van deze gebieden nodig zijn.

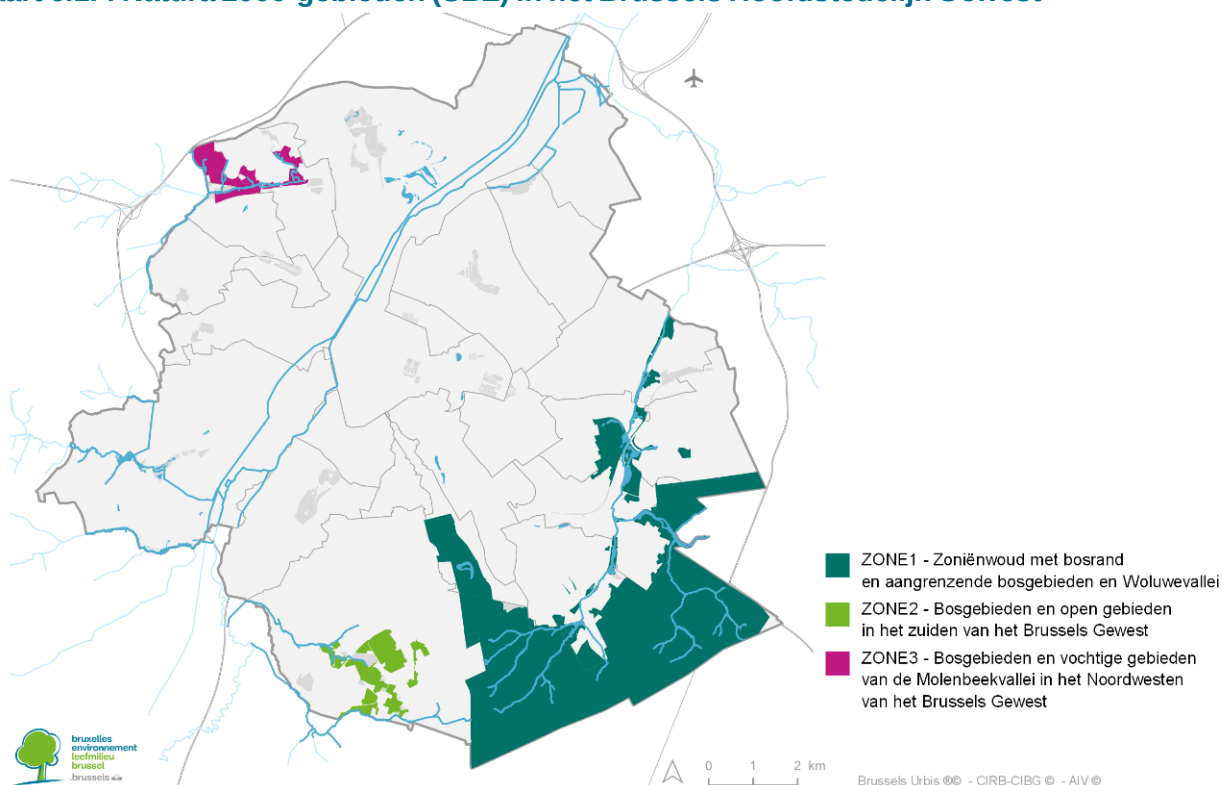
Alle Speciale Beschermingszones zijn afhankelijk van de watervoorraad (met name van de oppervlaktewateren van de Woluwe en de Molenbeek); ze werden dus allen in aanmerking genomen.

Elk van deze zones bevat echter een kleiner of groter aantal “watergevoelige” habitats en omvat kleinere of grotere oppervlakten van deze habitats. Enkele habitattypes die aanwezig zijn in GCB I en II worden geïdentificeerd als rechtstreeks afhankelijk van het grondwaterlichaam van het Brusseliaanzand (zie hoofdstuk 3 van het WBP).

Tabel 6.1.: De Speciale Beschermingszones (SBZ) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
Code van de SBZ	Speciale Beschermingszones	Oppervlakte (hectare)
BE1000001	SBZ I: Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe Complex “Zoniënwoud - Vallei van de Woluwe”	2066 ha
BE1000002	SBZ II: De beboste en open zones in het zuiden van het Brussels Gewest Complex Verrewinkel - Kinsendaal”	147 ha
BE1000003	SBZ III: De beboste zones en de vochtige zones van de vallei van de Molenbeek in het noordwesten van het Brussels gewest Complex “Poelbos - Laarbeek - Dielegem - Moeras van Jette-Ganshoren”	116 ha

De totale oppervlakte van deze SBZ's bedraagt 2329 ha, wat neerkomt op ± 14 % van het grondgebied van het Brussels Gewest. Het Zoniënwoud, 1 693 ha groot, neemt hiervan uiteraard het grootste deel voor zijn rekening.

Kaart 6.1. : Natura 2000-gebieden (SBZ) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bron: Leefmilieu Brussel, 2021

De context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is zeer specifiek: dichte verstedelijking die een grote druk en grote bedreigingen meebrengt voor de natuurlijke habitats en de aanwezige soorten. Het bepalende element voor de aanduiding van een gebied als SBZ is, zoals hierboven al werd gesteld, de aanwezigheid van 4 soorten van vleermuizen van bijlage I (15 soorten van vleermuizen in het hele BHG). Het dispersievermogen van de populaties van vleermuizen maakte de afbakening van de gebieden er niet gemakkelijker op.

Tabel 6.2.: Aantal deelgebieden per gebied			
SBZ	Totale aantal deelgebieden	Aantal kerngebieden	Aantal verbindingsgebieden
SBZ I	28	22	6
SBZ II	15	11	4
SBZ III	5	4	1
Totaal van de Natura 2000-gebieden	48	37	11

6.3 MONITORING VAN DE STAAT VAN INSTANDHOUDING VAN DE NATUURLIJKE HABITATS EN SOORTEN

In toepassing van artikel 11 van de "Habitatrichtlijn" en van artikel 15 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, over de Speciale Beschermingszones, moet een monitoring van de staat van instandhouding van de soorten en de natuurlijke habitats worden ingevoerd, waarbij in het bijzonder rekening moet worden gehouden met de prioritaire types van natuurlijke habitats en de prioritaire soorten.

Leefmilieu Brussel is de overheidsinstantie die met deze monitoring is belast in het Brussels Gewest. Om de 6 jaar moet een rapport worden opgesteld van de toepassing van de in het kader van deze richtlijn getroffen voorzieningen. Dit rapport betreft met name de instandhoudingsmaatregelen die worden bedoeld in artikel 6, paragraaf 1, van de richtlijn alsook de milieueffectenbeoordeling van deze maatregelen op de staat van instandhouding van de types van habitats van bijlage I.

Voor de oppervlaktewaterlichamen die de Speciale Beschermingszones vormen, legt de Kaderordonnantie Water (in bijlage III, punt 1.3.5) bovendien bijkomende controles op. Deze bijkomende monitoringsmaatregelen zijn vereist voor de oppervlaktewaterlichamen waarvoor het risico bestaat dat de milieudoelstellingen niet worden gehaald, en moeten worden gehanteerd tot de goede staat en de opgelegde doelstellingen zijn bereikt. Deze maatregelen moeten worden opgenomen in de operationele controleprogramma's.

Op de drie oppervlaktewaterlichamen van het gewest (d.w.z. Zenne, Woluwe en Kanaal) is er slechts één waterlichaam, de Woluwe, dat door een Speciale Beschermingszone loopt: in het onderhavige geval SBZ I. Het waterlichaam van de Woluwe is ingedeeld als risico lopend, en bijkomende maatregelen zijn dus vereist voor dit waterlichaam.

Wat het grondwater betreft, wordt de monitoring uitgevoerd in overeenstemming met bijlage III van de KOW (bijlage V van de KRW). Het monitoringsschema werd zo ontworpen dat een samenhangend en volledig beeld van de toestand van het grondwater kan worden bekomen, met inbegrip van de mogelijke schade die de chemische samenstelling en het niveau van het grondwater aan terrestrische ecosystemen zouden kunnen veroorzaken die hiervan rechtstreeks afhankelijk zijn (cf. hieronder 6.5).

6.4 BEHEER VAN DE NATURA 2000-GEBIEDEN

Zoals hierboven reeds gesteld, moet de aanduiding van Natura 2000-gebieden gepaard gaan met instandhoudingsdoelstellingen en een beheerplan. Om te voldoen aan deze vereisten van de Habitatrichtlijn (art. 6.1) heeft Leefmilieu Brussel instandhoudingsdoelstellingen voorgesteld voor de 3 aangeduide Speciale Beschermingszones. Deze doelstellingen beschrijven, voor elk gebied, de waarden die moeten worden bereikt om een goede staat van instandhouding te bereiken. Praktisch gezien, gaat het om een beschrijving van:

- de vereiste hoeveelheid en kwaliteit van habitats van communautair belang;

- de maatregelen die nodig zijn voor het verkrijgen en het behoud van leefbare populaties van soorten van communautair belang.

De instandhoudingsdoelstellingen vormen een zeer belangrijk controlekader aangezien ze de referentiebasis vormen voor de rapporten over de evolutie van de staat van instandhouding van de habitats en de soorten van Europees belang, die om de zes jaar moeten worden ingediend bij de Europese Commissie.

Bovendien moet elk plan of project dat een negatieve impact zou kunnen hebben op een Natura 2000-gebied het voorwerp zijn van een aangepaste effectenbeoordeling, rekening houdend met de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.

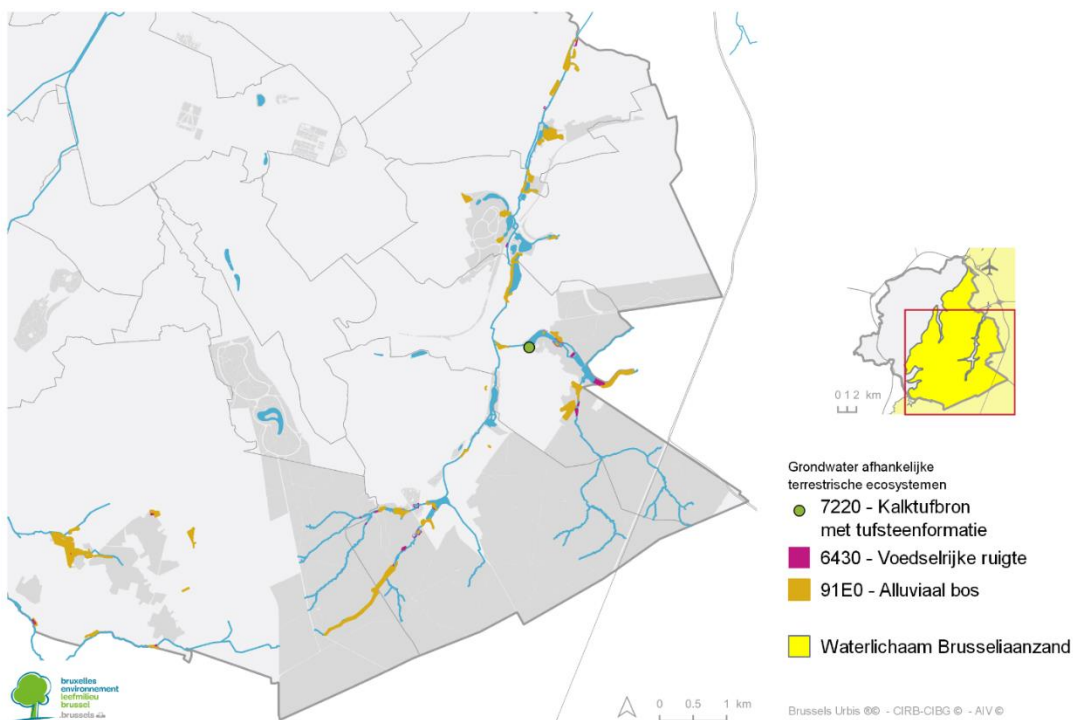
Daarnaast worden ook beheerplannen opgesteld per deelgebied (48 Natura 2000-deelgebieden). Deze geven een meer gedetailleerde beschrijving van de beheersmaatregelen die nodig zijn om een goede staat van instandhouding te bereiken.

6.5 DE GRONDWATER AFHANKELIJKE TERRESTRISCHE ECOSYSTEMEN

3 types van Natura 2000-habitats die aanwezig zijn op het gebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn rechtstreeks afhankelijk van het grondwaterlichaam van het Brusseliaanzand (Br05). Het gaat hierbij om de volgende types en sub-types:

- 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland van het natte tot drassige subtype (6430_hf);
- 91E0 Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior*
 - subtype elzen-essenbos met *Carex remota* - (91E0__bron)
 - subtype eutroof elzen-essenbos - (91E0_eutr)
 - subtype mesotroof elzen-essenbos - (91E0_meso)
 - subtype essen-olmenbos met Gewone vogelkers - (91E0_veb)
 - subtype wilgenvloedbos - (91E0_wvb)
- 7220: Kalktufbronnen met tufsteenformatie (Cratoneurion).

Kaart 6.2.: Lokalisatie van de van grondwater afhankelijke terrestrische ecosystemen

Bron: Leefmilieu Brussel, 2021

Waterbeheerplan 2022-2027 BIJLAGE 3: Register van de beschermde gebieden

Wat het grondwater betreft, wordt de monitoring uitgevoerd in overeenstemming met bijlage III van de KOW (bijlage V van de KRW). Het monitoringsschema werd ontworpen om een samenhangend en volledig beeld van de toestand van het grondwater te bekomen met inbegrip van de mogelijke schade die de chemische samenstelling en het niveau van het grondwater aan terrestrische ecosystemen zouden kunnen veroorzaken die hiervan rechtstreeks afhankelijk zijn.

Derhalve werd een **aanvullend kwalitatief en kwantitatief controleprogramma** van het Brusseliaanzand uitgevoerd in de hydrogeologische aanvullingsgebieden van de terrestrische ecosystemen waarvan is vastgesteld dat zij afhankelijk zijn van het grondwater, teneinde het effect te meten van mogelijke antropogene wijzigingen die zouden leiden tot veranderingen in de kwalitatieve kenmerken van het grondwater en/of schommelingen in het waterniveau of de waterstroming die schade zouden toebrengen aan de afhankelijke ecosystemen.

Het aanvullende controleprogramma voor de kwalitatieve toestand van afhankelijke terrestrische ecosystemen is voornamelijk gericht op de analyse van verontreinigende parameters die risico's inhouden voor eutrofiëring (stikstofverbindingen en totaal fosfor) en verzilting (chloriden en sulfaten) van de ecosystemen op 10 meetlocaties, waaronder 7 bronnen, die gelegen zijn in de hydrogeologische aanvullingsgebieden van de als afhankelijk aangeduide ecosystemen.

De criteria voor de beoordeling van de chemische toestand van het grondwater dat afhankelijke terrestrische ecosystemen bevoorraadt, stemmen overeen met strengere kwalitatieve milieudoelstellingen dan die welke op de schaal van het grondwaterlichaam Brusseliaanzand zijn vastgesteld, om zo rekening te houden met de risico's van aantasting van de goede staat van instandhouding van ecosystemen die door de overbrenging van aangetast grondwater zou worden veroorzaakt. De waarden van deze criteria zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

De aanvullende controle van de kwantitatieve toestand is gebaseerd op de monitoring van het piëzometrische niveau op 4 meetpunten, aangevuld met de meting van het debiet van 6 bronnen die gelegen zijn in de hydrogeologische aanvullingsgebieden van de terrestrische ecosystemen waarvan is vastgesteld dat zij afhankelijk zijn van het grondwater.

Het programma van aanvullende controles wordt in detail beschreven in hoofdstuk 5.3 van het WBP.

6.6 MET GRONDWATER GEASSOCIEERDE AQUATISCHE ECOSYSTEMEN

Er zijn aquatische ecosystemen geïdentificeerd die rechtstreeks in contact staan met het grondwaterlichaam Brusseliaanzand dat via zijn waterbalans bijdraagt tot de goede ecologische of chemische toestand van de geassocieerde ecosystemen.

Het gaat om de volgende zaken:

- De Woluwe, een oppervlaktewaterlichaam dat gedeeltelijk door speciale beschermingszone 1 (SBZ 1) "Zoniënwoud met bosrand, aangrenzende bosgebieden en Woluwevallei" stroomt;
- 7 eutrofe vijvers, Natura 2000-habitats (type 3150), gelegen in de speciale beschermingszone 1 (SBZ 1) in de vallei van het stroomgebied van de Woluwe.

De monitoring overeenkomstig bijlage V van de KRW (bijlage III van de KOW) moet zodanig worden ontworpen dat er een samenhangend en alomvattend beeld van de toestand van het grondwater wordt verkregen.

Overeenkomstig de definitie van goede chemische toestand in bijlage V, punt 2.3.2. van de KRW (of bijlage III, punt 2.3.2. van de KOW), *is de chemische samenstelling van het grondwaterlichaam zodanig dat met name de concentraties van verontreinigende stoffen niet van die aard zijn dat ze het behalen van de milieudoelstellingen voor de geassocieerde oppervlaktewateren in de weg zouden staan*, en, overeenkomstig de definitie van goede kwantitatieve toestand in bijlage V, punt 2.1.2. van de KRW (of bijlage III, punt 2.3.1. van de KOW), *is het waterpeil niet onderhevig aan antropogene wijzigingen die het behalen van de milieudoelstellingen voor oppervlaktewateren in de weg zouden staan*.

Daarom werd, ter aanvulling van de monitoring op de schaal van het waterlichaam Brusseliaanzand, een **aanvullend kwalitatief en kwantitatief controleprogramma** uitgevoerd in de hydrogeologische aanvullingsgebieden van de geassocieerde aquatische ecosystemen om de impact te meten van

mogelijke antropogene veranderingen die zouden leiden tot wijzigingen in de kwalitatieve kenmerken van het grondwater en/of van de stromen die worden uitgewisseld tussen de aquatische ecosystemen en het grondwater en die schade zouden toebrengen aan de geassocieerde ecosystemen.

Het aanvullende controleprogramma voor de kwalitatieve toestand van de geassocieerde aquatische ecosystemen heeft hoofdzakelijk betrekking op de analyse van verontreinigende parameters die risico's inhouden voor eutrofiëring (stikstofverbindingen en totaal fosfor) en verzilting (chloriden en sulfaten) van de ecosystemen op 8 meetlocaties, waaronder 5 bronnen, gelegen in de hydrogeologische aanvullingsgebieden van de geassocieerde aquatische ecosystemen.

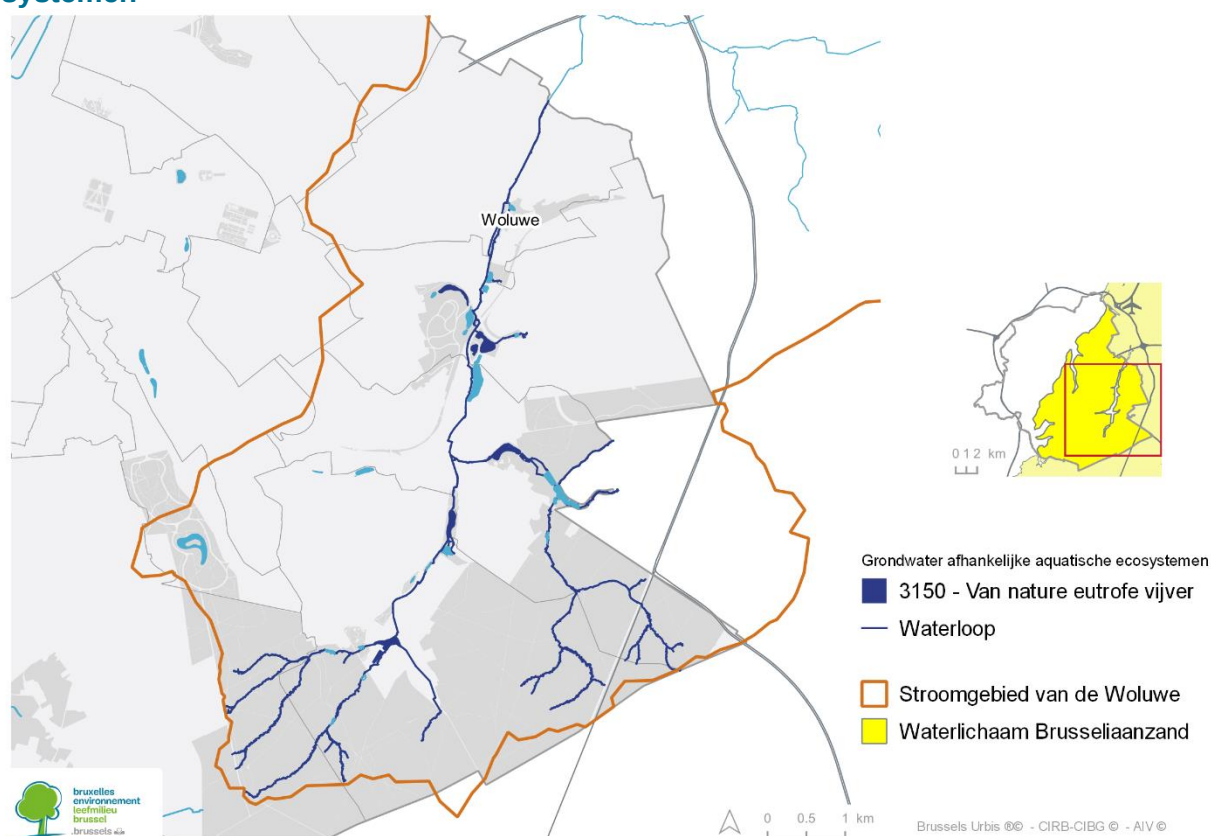
De criteria voor de beoordeling van de chemische toestand van het grondwater dat de geassocieerde aquatische ecosystemen voedt, stemmen overeen met strengere kwalitatieve milieudoelstellingen dan die welke voor het waterlichaam Brusseliaanzand zijn vastgelegd om rekening te houden met de risico's van aantasting die de overbrenging van aangetast grondwater zou hebben op het goede chemische of ecologische potentieel van het oppervlaktewater en op de goede staat van instandhouding van de geassocieerde aquatische ecosystemen.

De waarden van deze criteria zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

De aanvullende controle van de kwantitatieve toestand is gebaseerd op de bewaking van het piëzometrische niveau op 3 meetpunten, aangevuld met de meting van het debiet van 4 bronnen die gelegen zijn in de hydrogeologische aanvullingsgebieden van de aquatische ecosystemen waarvan is vastgesteld dat zij geassocieerd zijn met het grondwater.

Het programma van de aanvullende controles wordt in detail beschreven in hoofdstuk 5.3 van het WBP.

Kaart 6.3.: Lokalisatie van de met grondwater geassocieerde aquatische ecosystemen

Bron: Leefmilieu Brussel, 2021

7 NATUURRESERVATEN EN BESCHERMINGSZONES VAN HET ZONIËNWOUDE (BOSRESERVATEN, SPECIALE BESCHERMINGSZONES EN NEOLITISCHE SITE)

7.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

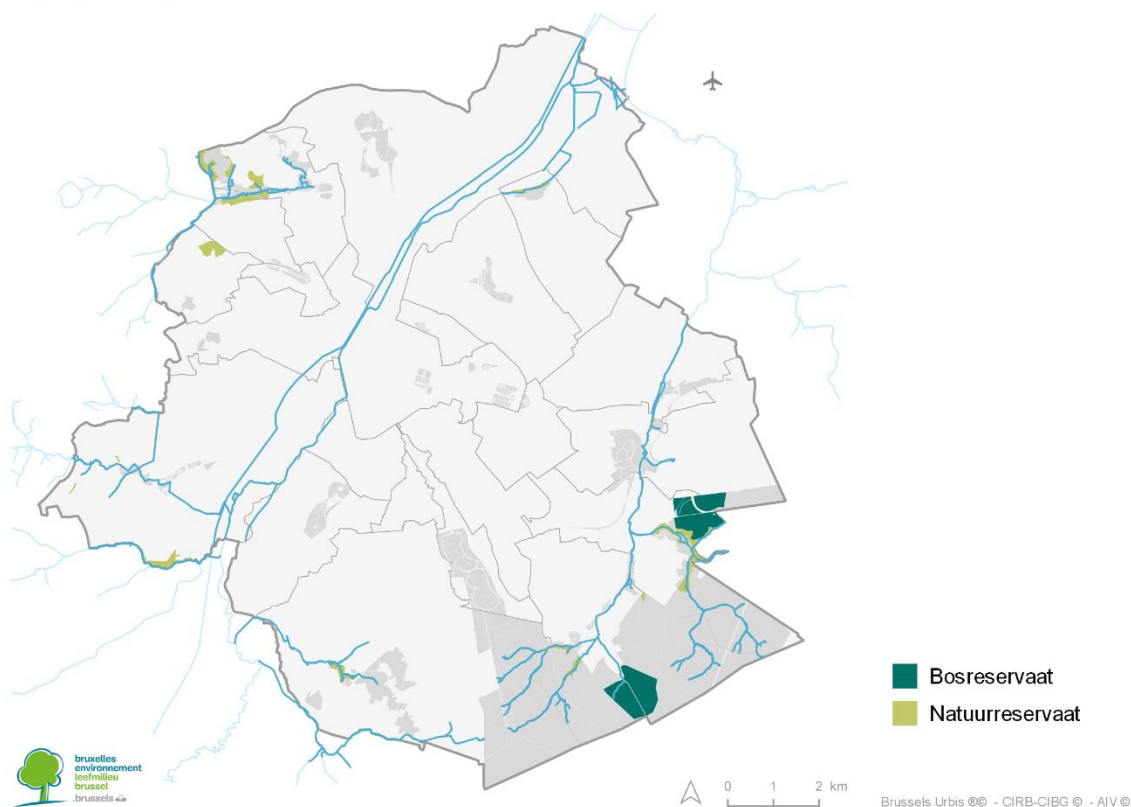
Europese wetgeving	-
Brusselse wetgeving	Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, artikelen 25 tot 39 (B.S., 16 maart 2012) <u>Aanwijzing van de reservaten :</u> <i>Koninklijk besluit van 26 juni 1989 waarbij aan Kinsendaal-Kriekenput het statuut van staatsnatuurreservaat wordt toegekend (afgeweken) (B.S., 14 juli 1989)</i> <i>Koninklijk besluit van 26 juni 1989 waarbij aan het Poelbos het statuut van staatsnatuurreservaat wordt toegekend (afgeweken) (B.S., 14 juli 1989)</i> <i>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 25 oktober 1990 dat aan bepaalde gebieden die rond de Rood Kloosterabdij gelegen zijn, het statuut toekent van natuurreservaat en bosreservaat (afgeweken) (B.S., 4 december 1990)</i> Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 4 april 1992 waarbij aan een deel van het « Moeraske » het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend (B.S., 29 april 1992) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan de Zavelenberg te Sint-Agatha-Berchem het statuut toekent van gewestelijk natuurreservaat (B.S., 21 mei 1992) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 25 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud, met name de Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde, de Verdronken Kinderenvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel, de Dry Borrenvallei te Oudergem, en de poel nabij de Pinnebeekdreef te Watermaal-Bosvoorde, het statuut toekent van Gewestelijk Natuurreservaat en dat aan een bosgedeelte gelegen tussen de Verdronken Kinderenvallei en Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel het statuut toekent van Gewestelijk Bosreservaat (<i>in werking behalve artikel 7</i>) (B.S., 11 juni 1992) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1989 houdende de oprichting van Kinsendaal-Kriekenput als Staatsnatuurreservaat (B.S., 30 januari 1999) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1989 houdende de oprichting van het Poelbos als Staatsnatuurreservaat (B.S., 30 januari 1999) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat aan bepaalde gebieden die rond de Rood Kloosterabdij gelegen zijn, het statuut toekent van natuurreservaat en bosreservaat (<i>van kracht behalve artikel 9 dat opgeheven werd</i>) (B.S., 30 januari 1999) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot toekenning van het statuut van natuurreservaat aan het moeras van Ganshoren (B.S., 27 februari 1999) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017)

	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot toekenning van het statuut van natuurreservaat aan het moeras van Jette (B.S., 30 januari 1999) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 waarbij aan een deel van het Laarbeekbos het statuut van natuurreservaat wordt toegekend (B.S., 30 januari 1999) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 waarbij aan het Rietveld van het Ter Bronnenpark het statuut van natuurreservaat wordt toegekend (B.S., 30 januari 1999) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 september 2007 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud het statuut van bosreservaat toekent (B.S., 6 november 2007) zoals gewijzigd door het besluit van 15 december 2016 (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 mei 2009 tot toekenning van het statuut van erkend natuurreservaat aan het gebied Vogelzangbeek (B.S., 8 juni 2009) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 15 december 2016 tot wijziging van de besluiten tot aanwijzing van de natuur- en bosreservaten met betrekking tot het Zoniënwoud in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S., 30 januari 2017) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 januari 2019 tot aanwijzing als erkend natuurreservaat van een deel van het Koevijverdalen te Anderlecht (B.S. 25 februari 2019) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 januari 2019 tot aanwijzing als erkend natuurreservaat van een deel van het Rietveld te Neerpede, Anderlecht (B.S., 25 februari 2019) <u>Beheer van de reservaten:</u> Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 april 2003 betreffende de toepassing van een beheerplan voor een deel van het Zoniënwoud dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gelegen is Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 juni 2019 tot goedkeuring van een beheerplan voor het Brusselse gedeelte van het Zoniënwoud (B.S., 18 juli 2019) <u>Specifieke statuten:</u> Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2002 tot bescherming als archeologische vindplaats van de Neolitische versterking van "Bosvoorde-vijvers", gelegen aan de tweebergenlaan te Watermael-Bosvoorde Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2002 tot bescherming als archeologische vindplaats van de twee heuvels gelegen op de hoek van de Tumulidreef en de Tweebergenlaan te Watermaal-Bosvoorde Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 september 2007 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud het statuut van speciale beschermingszone toekent (B.S., 16 oktober 2007)
--	--

7.2 TWEE TYPES VAN RESERVATEN

Kaart 7.1. : Localisatie van de natuur-en bosreservaten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Natuur-en bosreservaten

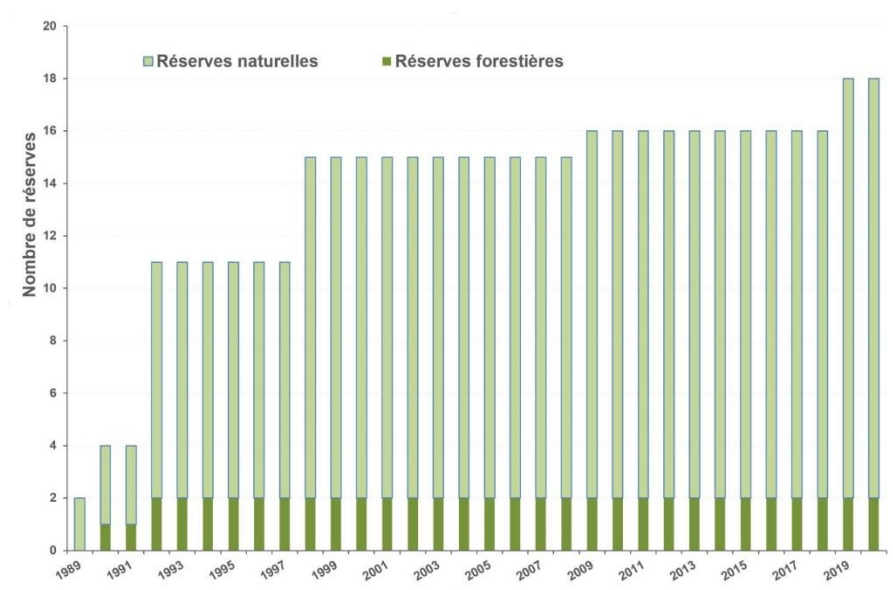
Bron: Leefmilieu Brussel, 2019

De natuur- en bosreservaten zijn gebieden die beschermd zijn wegens hun uitzonderlijke of specifieke biologische waarde, en waarvan het beheer gericht is op het behoud van specifieke ecosystemen. Dit beheer betreft onder andere de bezoekersdruk in deze gebieden.

Tabel 7.1: Aantal reservaten en oppervlakte die ze beslaan op 31 december 2019

	Aantal	Oppervlakken
Natuurreservaten	16	132 ha
Bosreservaten	2	159 ha
Totaal	18	291 ha

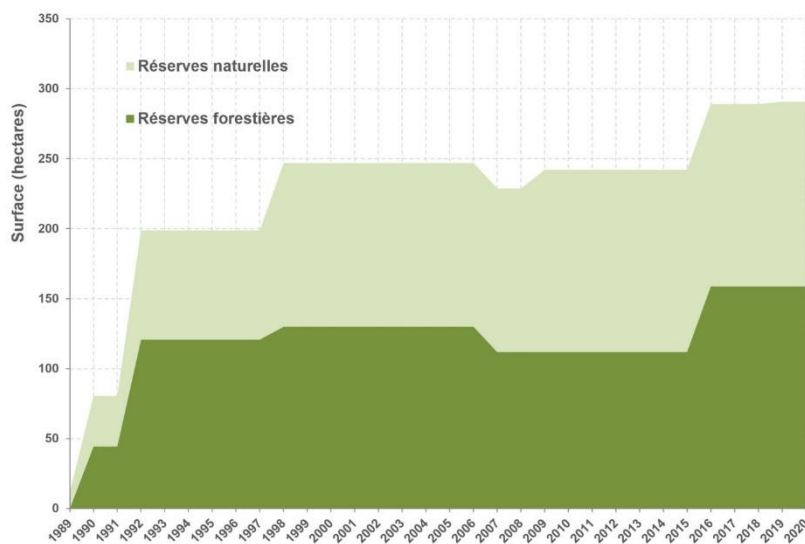
Figuur 7.1: Evolutie van het aantal reservaten in de loop der tijd²

Bron: Leefmilieu Brussel, 2019

De eerste reservaten werden uitgeroepen in 1989: dit zijn de natuurreservaten van het Poelbos en van Kinsendaal-Kriekenput. Vervolgens waren er 6 golven van aanwijzingen: in 1990 (het natuur- en bosreservaat van het Rood Klooster), in 1992 (6 natuurreservaten en 1 bosreservaat), in 1998 (4 natuurreservaten), in 2007 (aanwijzing van 1 nieuw bosreservaat en schrapping van 1 bosreservaat), in 2009 (aanwijzing van het gebied Vogelzangbeek als erkend natuurreservaat) en ten slotte in 2019 met de aanwijzing van twee nieuwe reservaten in de Pedevallei in Anderlecht (Koevijverdal en het Rietveld van Neerpede).

Figuur 7.2: Evolutie van de door de reservaten in beslag genomen oppervlakte (ha) in de loop der tijd

Bron: Leefmilieu Brussel, 2019

De 2 bosreservaten zijn groot en beslaan een even grote oppervlakte als alle natuurreservaten samen.

² Hierbij werd rekening gehouden met het aanwijzingsbesluit, niet met de wijzigingsbesluiten.

7.3 HET STATUUT VAN NATUURRESERVAAT

De ordonnantie van 1 maart 2012 bepaalt 2 categorieën van natuurreservaat:

- Het integrale natuurreservaat vormt een beschermd gebied opgericht om er de natuurfenomenen volgens hun eigen dynamiek te laten ontwikkelen;
- Het gerichte natuurreservaat vormt een beschermd gebied waarin een geschikt beheer de natuurlijke habitats en soorten waarvoor het gebied als reservaat is aangeduid in een gunstige staat van instandhouding beoogt te behouden of te herstellen.

“Daartoe kunnen maatregelen worden getroffen om planten- en diersoorten in stand te houden, te controleren of opnieuw in te voeren, om bepaalde facies van het plantendek te behouden of verstoorte natuurlijke habitats weer te herstellen” (artikel 25).

7.3.1 Gewestelijke of erkende natuurreservaten

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 2 categorieën van reservaten, afhankelijk van de oorsprong van de vraag om bescherming en van de beheersinstantie:

- Het **gewestelijk** natuurreservaat
- Het **erkend** natuurreservaat

Tabel 7.2: Procedure voor toekenning van het statuut van natuurreservaat			
	Beheersinstantie	Uitgeroepen	Gronden
Gwestelijk natuurreservaat	Het Gewest	- Op voorstel van de Minister die bevoegd is voor het natuurbehoud - Door de regering	- Eigendom van het gewest - Gehuurd door het gewest - Ter beschikking gesteld aan het gewest
Erkend natuurreservaat	Een andere natuurlijke of rechtspersoon dan het Gewest	- Op vraag van de eigenaar van de terreinen - Met de instemming van de gebruiker - Door de regering	- Andere eigenaar dan het gewest

De aanwijzing van het natuurreservaat wordt van kracht na de publicatie van een aanwijzingsbesluit in het Belgisch Staatsblad. Dit aanwijzingsbesluit omvat onder andere de benaming die het reservaat zal krijgen, de geografische locatie van het reservaat met vermelding van de betrokken kadastrale percelen en van de betrokken gemeente(n). De Regering kan deze aanwijzing herzien middels een wijzigingsbesluit (cf. *supra*).

Het gebied rond de Vogelzangbeek is, sinds mei 2009, het eerste erkend natuurreservaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat deze categorie van reservaat zo interessant maakt, is dat elke eigenaar (behalve het gewest) van gronden met opmerkelijke biologische waarde, aanspraak kan maken op financiële overheidssteun voor het beheer ervan. Sinds 2019 is dat ook het geval voor twee nieuwe reservaten in Anderlecht (Koevijverdal en Rietvelden van Neerpède).

7.3.2 Integrale en gerichte natuurreservaten

Afhankelijk van de mate waarin de mens ingrijpt in het beheer van de natuurreservaten, maakt men een onderscheid tussen “**integrale natuurreservaten**” en “**gerichte natuurreservaten**”. In een integraal natuurreservaat is het de bedoeling dat de natuur kan evolueren volgens zijn eigen dynamiek. In principe zijn er dus geen menselijke interventies. In een gericht natuurreservaat zijn er gerichte interventies volgens beheersmaatregelen die zijn afgestemd op het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding.

Op dit moment worden bepaalde delen van natuurreservaten integraal beheerd. Dit is vaak het geval in de beboste percelen die binnen de perimeter van het natuurreservaat vallen (bijvoorbeeld, in dat van Kinsendaal-Kriekenput).

7.3.3 Bescherming en beheer van de natuurreservaten

Gemeenschappelijke beschermingsmaatregelen voor alle reservaten:

Met het oog op de bescherming van deze ruimten zijn verschillende beschermingsmaatregelen van kracht. Artikel 27 van de ordonnantie van 1 maart 2012 vermeldt een aantal activiteiten die verboden zijn in alle reservaten, zoals vuur maken, het plantendek beschadigen, werken uitvoeren die de aard van de grond zouden kunnen wijzigen, enz.

Naast deze verbodsbepalingen is er voor elk reservaat:

- Een reglement betreffende het verkeer (buiten de wegen die voor het openbaar verkeer openstaan)
- Een reglement betreffende de bewaking en een politiereglement.

Beschermingsduur:

De bescherming als gewestelijk natuurreservaat geldt voor de beschermingsduur die wordt vermeldt in het aanwijzingsbesluit of, indien er geen duur wordt vermeld, zolang er geen wijzigingsbesluit dat de bescherming van het gebied opheft, wordt aangenomen.

De erkenning van een natuurreservaat gold oorspronkelijk voor een duur van minstens 10 jaar en maximaal 15 jaar. Deze beschermingsduur kan op elke vervaldag worden verlengd met een duur van 10 jaar. De ordonnantie van 1 maart 2012 verlengt deze duur tot 20 jaar (art. 32, § 4).

Beheer:

Voor alle natuurreservaten moet verplicht een beheerplan worden opgesteld. In het geval van gewestelijke natuurreservaten stelt de regering het beheerplan op en in het geval van erkende natuurreservaten is dit de taak van de verantwoordelijke van het reservaat.

De minimale inhoud van een beheerplan voor een natuurreservaat is opgenomen in artikel 29 van de ordonnantie van 1 maart 2012. In het algemeen beginnen deze beheerplannen met een gebiedsbeschrijvend deel waarin zowel de abiotische als de biotische uitgangssituatie uitvoerig aan bod komt. In bijlage worden deze beschrijvingen gevisualiseerd aan de hand van kaarten en foto's. Een tweede deel van het beheerplan bestaat uit de beheerprincipes en beheermaatregelen die noodzakelijk zijn om de natuurwaarde en de biodiversiteit in het gebied te verhogen. De beheerplannen voor de natuurreservaten vormen een belangrijke referentie voor de in opmaak zijnde Natura 2000-beheerplannen.

De uitvoering van de strategie en de beheermaatregelen wordt zowel intern als via externe personen geregeld. Leefmilieu Brussel - BIM beschikt over een terreinploeg (eco-cantonniers) die zich bijna uitsluitend bezighoudt met het beheer van de natuurreservaten in het Brussels gewest. Tot hun takenpakket behoort het ruimen van waterlopen, maaierwerken, reservaatinrichtingswerken, et cetera. Wanneer het gaat om grote beheer- en inrichtingswerken wordt er vaak beroep gedaan op externe gespecialiseerde firma's.

7.3.4 Lijst van de natuurreservaten

Tabel 7.3: Lijst van de natuurreservaten (van het gewest of de staat) op 31 december 2019

Naam van het natuurreservaat	Datum van het laatste wijzigingsbesluit	Beschermde oppervlakte (ha) ³
Laarbeekbos	15 december 2016	15,7

³ Oppervlakte vermeld in het laatste besluit dat van kracht is met betrekking tot het reservaat, indien deze vermelding beschikbaar is, of oppervlakte geraamd op basis van de afbakening op de kaart in het andere geval.

Kinsendaal - Kriekenput	15/12/2016	9,4
Koevijverdal	17/01/2019	0,9
Moeras van Ganshoren	15/12/2016	11
Moeras van Jette	15/12/2016	4,7
Poel nabij de Pinnebeekdreef	15/12/2016	1,2
Moeraske	4/04/1992	4,2
Poelbos	15/12/2016	8,8
Rietveld van Neerpede	17/01/2019	0,6
Rietveld in het Ter Bronnenpark	15/12/2016	0,6
Rood-Klooster	15/12/2016	24,7
Verdronken Kinderenvallei	15/12/2016	7,4
Dry Borrenvallei	15/12/2016	8,1
Vuylbeekvallei	15/12/2016	6,5
Vogelzangbeek	14/05/2009	13,3
Zavelenberg	15/12/2016	12,7
TOTAAL		128,3

7.4 HET STATUUT VAN BOSRESERVAAT

De ordonnantie van 1 maart 2012 definieert het gerichte bosreservaat als “een bos of een deel daarvan dat wordt beschermd en gecreëerd om de populatie inheemse soorten of typerende of opmerkelijke facies in stand te houden en het ongeschonden karakter van de bodem en het milieu te verzekeren”. Het integrale bosreservaat bestaat in “een bos of deel daarvan dat wordt beschermd of gecreëerd om er de natuurfenomenen een eigen dynamiek te laten ontwikkelen” (artikel 36 van de ordonnantie).

Tabel 7.4: Procedure voor toekenning van het statuut van bosreservaat

	Beheersinstantie	Uitgeroepen	Gronden
Bosreservaat	Het Gewest	- Op voorstel van de Minister die bevoegd is voor het natuurbehoud - Door de regering	- Eigendom van een overheid - Bossen onder bosregeling

Net als voor de natuurreservaten wordt de aanwijzing van een bosreservaat van kracht na de publicatie van een aanwijzingsbesluit van het reservaat in het Belgisch Staatsblad. Dit besluit kan ook worden herzien.

Voor 2 van de 3 bosreservaten die ooit werden aangewezen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd de perimeter gewijzigd door wijzigingsbesluiten:

- het bosreservaat “Vuylbeek – Verdronken kinderen” dat in april 1992 werd uitgeroepen, werd bij besluit opgeheven in september 2007
- voor het bosreservaat Rood Klooster werden 2 wijzigingsbesluiten afgekondigd (in december 1998 en in september 2007).

Tot op heden werden er enkel bosreservaten afgebakend in zones die zijn onderworpen aan het bosbeheer. In de meeste gevallen gaat het om bossen die eigendom zijn van het Brussels gewest (bijvoorbeeld het Zoniënwoud en het Laarbeekbos), gemeenten of openbare diensten (OCMW). Doorslaggevend is dat de monitoring, het beheer en de openbare houtverkoop wordt georganiseerd en uitgevoerd door de bevoegde dienst voor bosbeheer (Onderafdeling Natuur en Bos van Leefmilieu Brussel).

Elk bosreservaat maakt het voorwerp uit van een beheerplan dat gelijktijdig met het aanwijzingsbesluit aangenomen moet worden.

Voor de 2 bosreservaten die van kracht zijn op 1 januari 2009 (cf. lijst hieronder) vormt het beheerplan van het Zoniënwoud dat door de Regering bij besluit werd goedgekeurd op 30 april 2003 het referentiebeheerdocument. Het plan is in 2019 volledig herzien (plan goedgekeurd op 6 juni 2019⁴).

7.4.1 Integrale en gerichte bosreservaten

Net als bij de natuurreservaten spreekt men over een “**integraal bosreservaat**” of een “**gericht bosreservaat**” afhankelijk van de mate waarin de mens ingrijpt in het beheer ervan.

Zo telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 1 januari 2020 een integraal bosreservaat – Grippensdelle – en een gericht bosreservaat – Rood Klooster.

7.4.2 Lijst van de bosreservaten

Tabel 7.5: Lijst van de bosreservaten op 31 december 2019		
Naam van het bosreservaat	Datum van het laatste wijzigingsbesluit	Beschermde oppervlakte (ha) ⁵
Grippensdelle	15/12/2016	83,1
Rood-Klooster	15/12/2016	75,7
TOTAAL		158,8

7.5 ANDERE SPECIFIEKE STATUTEN

Twee zeer specifieke statuten zijn in dit Register van de beschermde gebieden opgenomen in het hoofdstuk over reservaten, hoewel het geen reservaten zijn. De redenen die aan de basis lagen van deze keuze, zijn de volgende:

- De afbakeningen van de zones die worden beschermd door deze bijzondere statuten vallen gedeeltelijk of volledig binnen de grenzen van een reservaat (of reservaten).
- In het geval van de “Speciale Beschermingszones” vloeit deze afbakening zelfs rechtstreeks voort uit de bescherming als reservaat van de gronden die ermee verbonden zijn.
- Het beheer van de zones die worden beschermd door deze specifieke statuten, hangt nauw samen met het beheer van de betrokken reservaten.

7.5.1 De beschermingszones in het Zoniënwoud

Dit is een zeer bijzonder statuut dat erop gericht is het verkeer en de bezoekersdruk in dit bosgebied te reglementeren, in toepassing van de ordonnantie van 30 maart 1995 betreffende het bezoeken van de bossen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

4 speciale beschermingszones werden bij besluit aangewezen op 27 september 2007 en beslaan een oppervlakte van 587 ha. In 2016 (besluit van 15 december 2016) werd deze oppervlakte verkleind tot een totaal van 543 ha, om rekening te houden met de uitbreiding van het integrale bosreservaat van Grippensdelle, dat SBZ 4 gedeeltelijk overlapt.

⁴ Dit plan is beschikbaar op:

https://leefmilieu.brussels/sites/default/files/user_files/beheerplan_voor_het_brussels_gedeelte_van_het_zonienwoud_compressed_5.pdf

⁵Oppervlakte die wordt vermeld in het laatste besluit dat van kracht is met betrekking tot het reservaat (afgerond op ha)

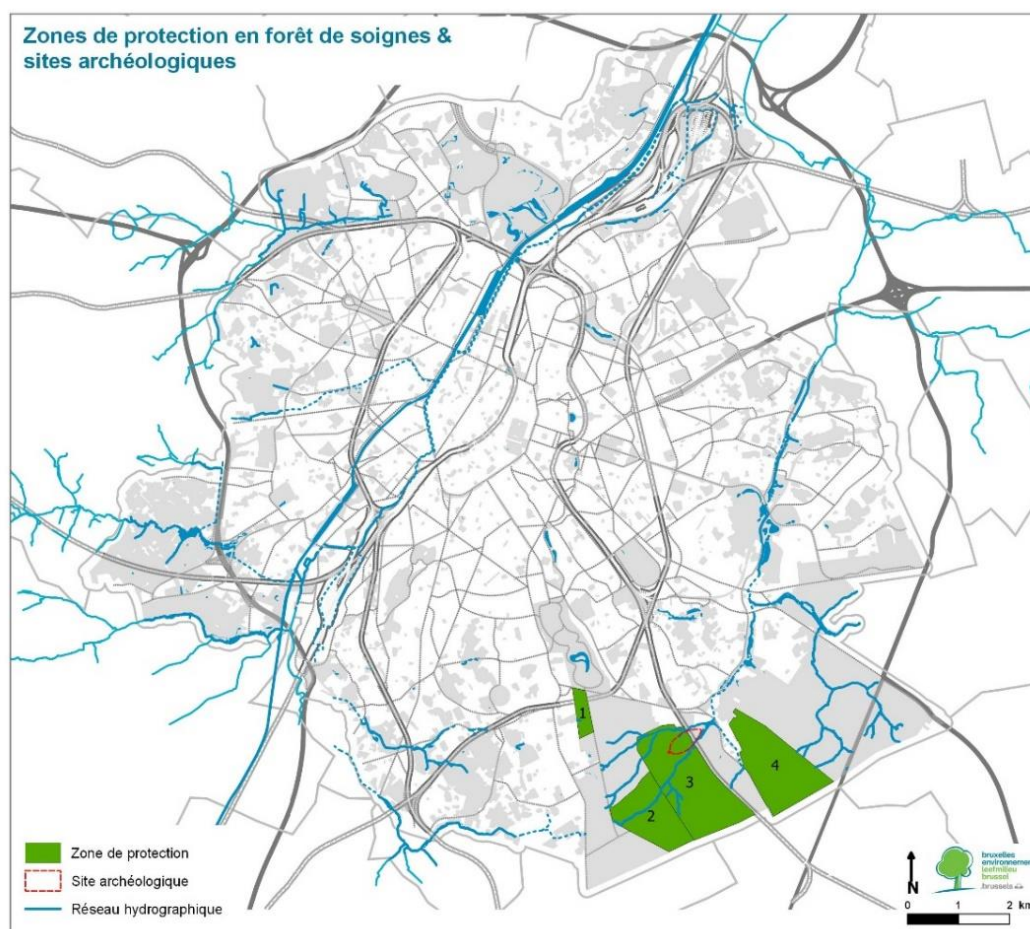
Tabel 7.6: Lijst van de speciale beschermingszones op 31 december 2019

	Beschermde oppervlakte (ha)
Speciale Beschermingszone 1 (gelegen tussen de Gendarmendreef en de Lorrainelaan)	23
Speciale Beschermingszone 2 (gelegen ten westen van de Infantedreef, tussen de Tweebergenweg en de Bundersdreef)	125
Speciale Beschermingszone 3 (gelegen ten oosten van de Infantedreef)	253
Speciale Beschermingszone 4 (gelegen ten westen van de Welriekende Dreef)	142
TOTAAL	543

7.5.2 De archeologische vindplaats

De archeologische vindplaats van het versterkt kamp van de “Vijvers van Bosvoorde” ligt op het grondgebied van de gemeente Watermaal-Bosvoorde. Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2002 beschermt dit kamp als archeologische vindplaats. Dit is een specifiek statuut dat voorwaarden stelt met betrekking tot werken die de bodemstructuur kunnen wijzigen. De totale oppervlakte van deze site ligt om en bij de 9 ha (13 ha met de bufferzone). Ze ligt op een zand-leemplateau waarvan het hoogste punt ongeveer honderd meter hoog is.

Kaart 7.2.: Localisatie van de speciale beschermingszones in het Zoniënwoud en van de archeologische vindplaats

Bron: Leefmilieu Brussel, 2014

8 KWETSBARE GEBIEDEN MET EEN VERHOOGD RISICO

8.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden, PB L 309 van 24 november 2009.
Brusselse wetgeving	Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S., 21 juni 2013) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 november 2017 betreffende het verbod op pesticiden in zones met risico's voor het aquatische milieu en aquatische niet-doelwitorganismen (B.S. 12 december 2017)

8.2 KWETSBARE GEBIEDEN MET EEN VERHOOGD RISICO

De ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest duidt zones aan waar het gebruik van pesticiden verboden is:

- Wegens de kwetsbare groepen van personen (scholen, kleuterscholen en kinderdagverblijven, ziekenhuiscentra en gezondheidscentra, instellingen voor opvang of huisvesting van bejaarden, van volwassenen met een handicap of een ernstige ziekte) te beschermen;
- Of, wegens de te garanderen bescherming van het milieu (de beschermingsgebieden zones van type I, II en III bedoeld in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 houdende afbakening van een beschermingszone rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwoud, beschermingsgebieden zones van al dan niet in gebruik zijnde grondwaterwinningsgebieden, afgebakend door een straal van 10 leter rond de waterwinningsinstallaties alsook de in hoofdstukken 6 en 7 van dit register bedoelde Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en bosreservaten.

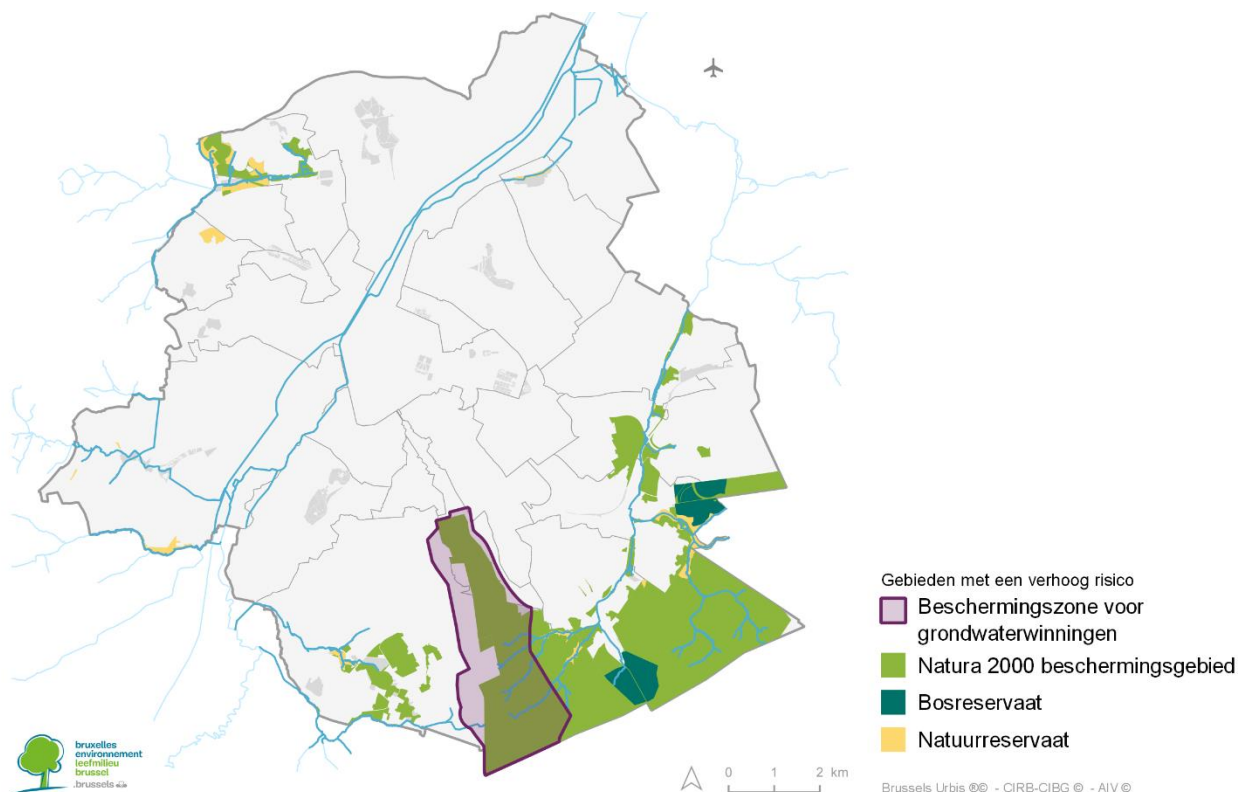
In sommige gevallen en onder strikte voorwaarden kunnen sommige pesticiden nog steeds worden gebruikt (artikel 9 van de ordonnantie).

Naast het gebruik, zullen het opslaan en het hanteren van pesticiden ook verboden worden in bepaalde gebieden (hetzij krachtens een besluit dat artikel 19 van de "Pesticidenordonnantie" uitvoert, hetzij vanwege de verbodsbepalingen van de "Natuurordonnantie").

Bij besluit van de regering van 23 november 2017 werden de volgende gebieden toegevoegd als kwetsbare gebieden:

- oppervlaktewateren of hun oevers;
- verharde permanent onbeteelde terreinen die in verbinding staan met een opvangsysteem voor regenwater of rechtstreeks in verbinding staan met oppervlaktewater; en
- mulle permanent onbeteelde terreinen waarnaar het water afvloeit vanwege een helling groter of gelijk aan 10% en die liggen naast oppervlaktewater of een verhard permanent onbeteeld terrein dat aangesloten is op een afvoernet voor regenwater.

Kaart 8.1. : Kwetsbare gebieden met een verhoogd risico met betrekking tot pesticiden (natuurlijke gevolgen)

Bron: Leefmilieu Brussel, 2019

Een kwalitatieve monitoring is uitgevoerd in oppervlakte- en grondwaterlichamen in overeenstemming met bijlage III van de KOW (of V van KRW). Deze monitoring omvat de controle van pesticiden.

Wat het grondwater betreft, maken de waterlichamen van het Brusseliaan (Br05) en het systeem ten noord-westen van het Brusseliaan en van Tielt (Br04) het voorwerp uit van een algemeen monitoringsprogramma. Gezien het risico voor het niet bereiken van een goede chemische toestand in 2027 groot is, wordt de monitoring van het waterlichaam van het Brusseliaan uitgebreid met een operationele controle.

Deze monitoring is versterkt in de beschermingszones van de drinkwaterwinningen en in de Natura 2000-gebieden (geassocieerde aquatische ecosystemen en van grondwater afhankelijke terrestrische ecosystemen) die verbonden zijn aan het waterlichaam van het Brusseliaan (Br05). In deze beschermde zones worden er extra controles uitgevoerd. Deze monitoring is in detail beschreven in hoofdstuk 5.3 van het WBP.

9 GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN OP HET GEWESTELIJK BESTEMMINGSPLAN (GBP)

9.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	-
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 mei 2001 tot goedkeuring van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) (B.S., 14 juni 2001)

9.2 DE GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN (VAN HET GBP)

Een ander juridisch instrument voor de “indirecte” bescherming van ecologisch waardevolle landschappen dat moet worden vermeld in dit Register van de beschermde gebieden is het Gewestelijk Bestemmingsplan of GBP. Het kent bestemmingen toe aan de zones die het afbakt. Het plan vaardigt voorschriften uit voor alle zones en voor elk type van bestemming.

Deze voorschriften verlenen echter slechts een beperkt beschermingsstatuut aan de ecologisch waardevolle ruimten: bepaalde handelingen en werken zijn er verboden, maar er worden geen eisen gesteld op het vlak van het behoud van de biologische waarde van de site of de beheersmodaliteit. Bovendien varieert de draagwijdte van deze bescherming naargelang de overwogen bestemming.

Er bestaan 8 bestemmingen die eventueel een beschermingsstatuut kunnen toekennen aan ecologisch waardevolle landschappen:

- Groene zones
- Groene zones met hoge biologische waarde
- Parkgebieden
- Gebieden voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de open lucht
- Begraafplaatsgebieden
- Bosgebieden
- Gebieden van erfdienstbaarheden langs de randen van bossen en wouden
- Landbouwgebieden

De verzameling van deze zones wordt binnen het GBP ondergebracht onder de noemer « groengebieden en agrarische gebieden ».

Het schriftelijk voorschrift 0.4 verdient het om in dit document in *extenso* te worden vermeld, aangezien het directe bescherming biedt aan het hydrografisch net. Dit voorschrift bepaalt het volgende:

Handelingen en werken die leiden tot verwijdering of vermindering van de oppervlakte van waterlichamen van meer dan 100 m² en werken die leiden tot verwijdering, vermindering van het debiet of overwelving van beken, rivieren of waterlopen, zijn verboden.

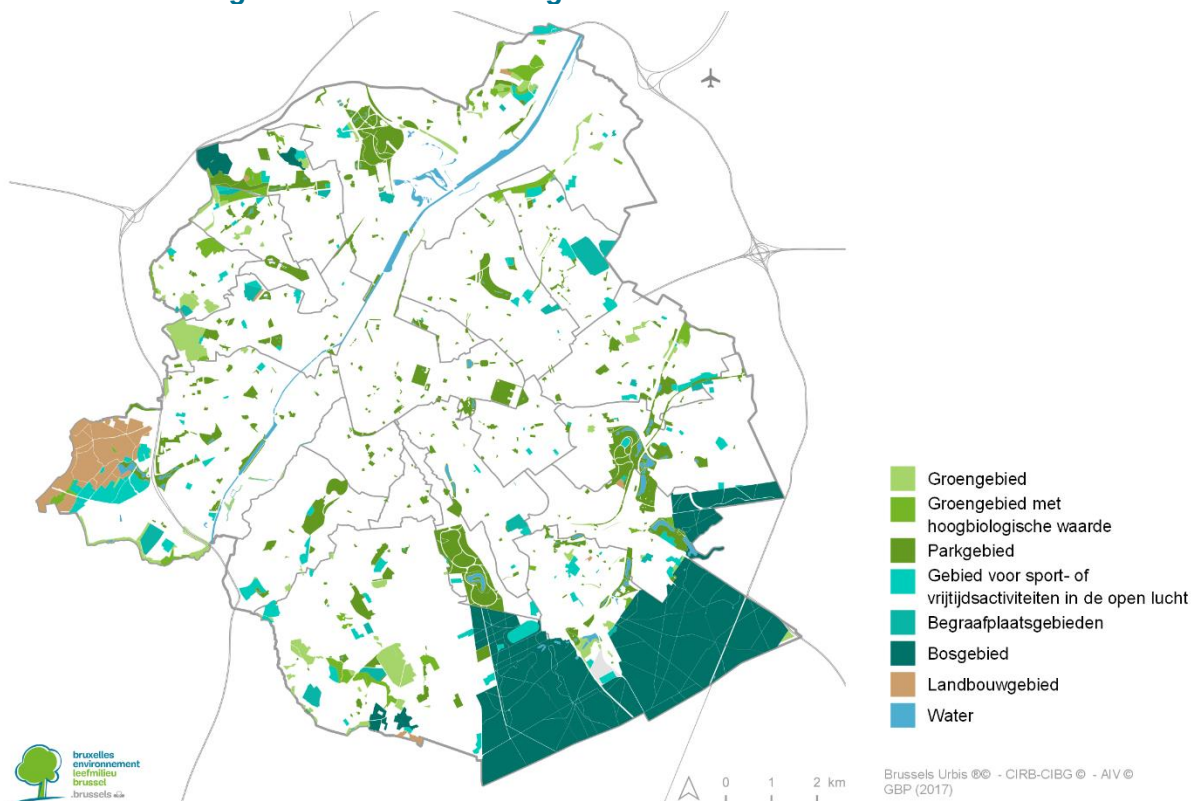
Het volgende is echter wel toegestaan:

1° de in het eerste lid bedoelde handelingen en werken, wanneer zij, op het gebied van haven- en vervoeractiviteiten, betrekking hebben op de inrichting van de kaaïen van het kanaal die essentieel zijn voor de havenactiviteit;

2° handelingen en werken die de verruiming of vermindering van het debiet van beken, rivieren en waterlopen tot gevolg hebben, wanneer deze de kwaliteit van het oppervlaktewater herstellen door het rioolwater te zuiveren of het te scheiden van het water van de waterlopen en nadat zij aan de speciale regels van openbaarmaking zullen onderworpen zijn.

De aanleg en het beheer van wateroppervlakken, beken, rivieren en waterlopen bevorderen de inheemse en/of wilde flora en fauna.

Kaart 9.1. : Groengebieden en landbouwgebied in het GBP

Bron: Leefmilieu Brussel, Urban Brussels 2017

Voor wat betreft de bestemmingen “groengebieden”, “groengebieden met hoogbiologische waarde”, “parkgebieden” en “bosgebieden” wordt er, in verschillende mate, rekening gehouden met de ecologische aspecten van de zone.

De meest strikte voorwaarden m.b.t. natuur gelden voor de groengebieden met hoogbiologische waarde. Hierin zijn enkel handelingen die noodzakelijk zijn voor de actieve of passieve bescherming van het natuurlijk milieu of van de soorten toegelaten. In de overige gebieden worden de ecologische verplichtingen meer geplaatst naast de sociale (parken & bossen) en economische (bossen) functies. Voor elk van deze bestemmingen geldt dat de activiteiten gebeuren in een geest van duurzame ontwikkeling.

10 BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN

10.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	-
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 april 2004 houdende vaststelling van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) (B.S., 26 mei 2004) bekrachtigd door de ordonnantie van 13 mei 2004 (die in de opheffing voorzag van meerdere ordonnanties, waaronder de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed en de ordonnantie van 22 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 november 1993 betreffende de aanvragen tot inschrijving van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort op de bewaarlijst en betreffende de aanvragen tot bescherming bedoeld in artikel 18, § 2, van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed (B.S., 27 november 1993) Beschermde landschappen: Koninklijk Besluit van 10 november 1955 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de Kasteelhoeve van het Karreveld en bijgebouwen en de onmiddellijke omgeving te Sint-Jans-Molenbeek Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Oudergem Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Sint-Pieters-Woluwe Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Ukkel Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Watermael-Bosvoorde Koninklijke Besluit van 15 april 1964 houdende bescherming als landschap van de Botanische Tuin te Sint-Joost-ten-Node Koninklijke Besluit van 8 november 1972 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Park van Woluwe te Sint-Pieters-Woluwe en Oudergem Koninklijke Besluit van 8 november 1972 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Park van Wolvendaal te Ukkel Koninklijke Besluit van 26 oktober 1973 houdende bescherming als landschap van het Dudenpark te Vorst Koninklijke Besluit van 31 december 1974 houdende bescherming als landschap van het Josaphatpark te Schaarbeek Koninklijke Besluit van 16 oktober 1975 houdende bescherming als landschap van het Park van Osseghem te Brussel Koninklijke Besluit van 16 oktober 1975 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Papenkasteel en zijn omgeving te Ukkel Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van het Leopoldspark te Brussel Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van de Vijvers van Elsene te Elsene Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van het Poelbos te Jette Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van het Laarbeekbos te Jette

	Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van de Vijvers Mellaerts te Sint-Pieters-Woluwe Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van het Bos van Dieleghem te Jette Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de Molen van het Neckersgat en zijn omgeving te Ukkel Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Domein Paridant te Ukkel Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van de Tercoignesquare te Watermael-Bosvoorde Koninklijke Besluit van 7 december 1981 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Parmentierpark te Sint-Pieters-Woluwe Koninklijke Besluit van 4 oktober 1983 houdende bescherming als monument en als landschap van het Kasteel van Rivieren en het geheel gevormd met de omliggende terreinen te Ganshoren Koninklijke Besluit van 24 januari 1984 houdende bescherming als monument en als landschap van de Geplaveide delen van de Welriekendedreef en de Opperjachtmeesterstraat te Watermael-Bosvoorde Koninklijke Besluit van 30 maart 1989 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de Molen van Lindekemaele en de omliggende gronden te Sint-Lambrechts-Woluwe Koninklijke Besluit van 26 april 1989 houdende bescherming als landschap van de Zavelenberg te Sint-Agatha-Berchem Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 19 juli 1990 houdende bescherming als landschap van het Bos van Verrewinkel te Ukkel Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 17 september 1992 houdende bescherming als landschap van het Park van de Bempt te Vorst Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 4 maart 1993 houdende bescherming als landschap van de voormalig domein Delvaux te Ukkel Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 6 mei 1993 houdende uitbreiding van de bescherming als monument en als landschap van de Ter Kameren Abdij te Brussel en te Elsene Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 6 mei 1993 houdende bescherming als landschap de Tuinen van de Abdij van Ter Kameren op Brussel Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 17 juni 1993 houdende bescherming als landschap van de Kinsendael gelegen Engelandstraat en Rietstraat te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 juni 1993 houdende bescherming als landschap van het Jacques Breelpark te Vorst Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 7 oktober 1993 houdende bescherming als landschap van het bosmassief van het Maloukasteel in Sint-Lambrechts-Woluwe Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 18 november 1993 houdende bescherming als landschap van de Vijvers van Bosvoorde te Watermael-Bosvoorde Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 maart 1994 houdende bescherming als landschap van de Moensberg te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 april 1994 houdende bescherming als landschap van het Ter Bronnen Park en de domeinen Blaton en Solvay op Sint-Lambrechts-Woluwe
--	--

	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 april 1994 houdende bescherming als landschap van de Kriekenput gelegen Borreweg te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 april 1994 houdende bescherming als monument en als landschap van 't Hof van Brussel en zijn omgeving te Sint-Lambrechts-Woluwe Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 9 juni 1994 houdende bescherming als landschap van het Hof Ter Musschen te Sint-Lambrechts-Woluwe Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 juli 1994 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de Ambiorixsquare, Maria-Louizasquare, Margaretasquare en Palmerstonlaansquare te Brussel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 september 1994 houdende bescherming als monument en als landschap van de Abdij van Vorst te Vorst Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 maart 1995 houdende bescherming als landschap van het Moeraske te Schaarbeek, Evere en Brussel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 mei 1995 houdende bescherming als landschap van de drassige weiden van Ganshoren te Ganshoren Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 1996 houdende bescherming als landschap van de moerassige weilanden van de Castrumhoeve te Brussel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 april 1997 houdende bescherming als landschap van het Kluispark of Meudonpark te Brussel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 april 1997 houdende bescherming als landschap van het Pierre Paulus de Parmepark te Sint-Gillis Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 april 1997 houdende bescherming als landschap van de Floréal-vijver te Watermaal-Bosvoorde Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 mei 1997 tot bescherming als landschap van de Massarttuin te Oudergem bescherming als landschap van het Hertoginnendal te Oudergem en Sint-Pieters-Woluwe Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 5 juni 1997 tot bescherming als landschap van het Moerassig landschap van de Melkerij te Anderlecht Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 juni 1997 tot bescherming als landschap van de Clementinasquare te Brussel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 juni 1997 tot bescherming als landschap van het Titecapark te Jette Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 juni 1997 tot bescherming als landschap van het Park van la Sauvagère te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 juli 1997 tot bescherming als landschap van de Rietvelden van Neerpede te Anderlecht Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 oktober 1997 tot bescherming als landschap van het Scheutbos gelegen te Sint-Jans-Molenbeek en te Anderlecht, uitgebreid ter hoogte van de Toverfluitstraat in 1080 Brussel bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juli 2015 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 februari 2000 tot bescherming als landschap van het klein dal van de Koevijver te Neerpede te Anderlecht
--	--

	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 mei 2000 tot inschrijving op de bewaarlijst als geheel van de gevels en bedaking alsook van bepaalde delen van het interieur van het kasteel Bonaventure en van de totaliteit van de kleine kapel van het Heilig-Hart Klooster en tot bescherming als landschap het park van het Heilig-Hart Klooster te Jette Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 juni 2000 tot bescherming als landschap van de Jean Félix Haptuin te Etterbeek Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 mei 2004 tot bescherming als landshap van de Kauwberg afbekend door de spoorweg van Brussel tot Hal, de Sint-Jobsesteenweg, de Dolezlaan, de Eikenboslaan en de Pasturlaan te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 maart 2006 tot bescherming als landschap de Kattebroek te Sint-Agatha-Berchem Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 maart 2009 tot bescherming als landschap de Vogelzang te Anderlecht (B.S., 20 mei 2009) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 juni 2012 tot bescherming als landschap het Molenbeekdal (B.S., 14 september 2012) <u>Bewaarlijst:</u> Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Sobieskypark te Brussel (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 maart 1995 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Sijsjesvijver te Ganshoren Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Prins Karelsquare te Brussel (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het landschap Hogenbos te Sint-Jans-Molenbeek (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Marie-Josépark te Sint-Jans-Molenbeek (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Vijverpark te Anderlecht (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Astridpark te Anderlecht (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 februari 1998 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Bos van Buysdelle te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Fond’Roypark te Ukkel (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Melkriek - Keyenbempt te Ukkel (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 1996 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Zeecrabbe te Ukkel Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Plein tussen de Walckiersstraat, de Lindestraat en de Chaumontelstraat te Schaarbek (B.S., 22 september 1995)
--	---

	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Park van Doolegt te Evere (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Leybeek-park te Watermael-Bosvoorde (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Park van de IPPA Bank en de Royale Belge te Watermael-Bosvoorde (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Bergojepark te Oudergem (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Vijver Kleine Wijngaardstraat te Oudergem (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Kasteeltje van Anjou te Sint-Pieters-Woluwe (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Eigendom van Blaton te Sint-Pieters-Woluwe (B.S., 22 september 1995) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 mei 2019 tot inschrijving op de bewaarlijst als monument van het volledige hoofdgebouw van de voormalige zetel van de Royale Belge en de inschrijving als landschap van een deel van het park (B.S., 15 juli 2019)
--	--

De Directie Cultureel Erfgoed (voormalige Directie Monumenten en Landschappen) houdt zich bezig met de toepassing van deze wetgeving en de uitvoeringsbesluiten ervan, met betrekking tot de instandhouding van het Brussels onroerend patrimonium. Ze onderzoekt de aanvragen voor bescherming van het onroerend patrimonium, de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst, de aanvragen van restauratie- en instandhoudingswerken en de subsidieaanvragen.

10.2 HET DOEL EN DE PROCEDURE VOOR BESCHERMING OF INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST

De bescherming en de inschrijving op de bewaarlijst vormen de twee niveaus van permanente wettelijke bescherming van het onroerend patrimonium. Dit laatste groepeerde verschillende types van onroerende goederen, zoals gedefinieerd in artikel 206 van het BWRO:

- Het monument: "elk merkwaardig werk [...]";
- Het geheel: "iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving is geïntegreerd";
- Het landschap: "elk werk van de natuur of van de mens of van beide samen, met geen of gedeeltelijke bebouwing en dat een ruimtelijke samenhang vertoont" ;
- De archeologische vindplaats: "elk terrein, geologische formatie, gebouw, geheel of landschap dat archeologische goederen bevat of kan bevatten".

Voor bepaalde onroerende goederen kan, naast de bescherming van het goed zelf, een vrijwaringszone worden afgebakend. De omtrek ervan wordt "vastgesteld volgens de vereisten van de vrijwaring van de omgeving van het onroerende erfgoed".

De beschermingsprocedure en de procedure voor de inschrijving op de bewaarlijst van het onroerend goed, omvatten de volgende gemeenschappelijke stappen:

- De aanvraag om een beschermingsprocedure of een procedure voor de inschrijving op de bewaarlijst aan te vatten, kan uitgaan van de Regering, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML), de gemeentelijke overheden, een vzw met als sociaal doel het behoud van het erfgoed of de eigenaar.
- De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen geeft binnen een termijn van 90 dagen een advies over deze aanvraag.

- De officiële opening van de procedure wordt officieel betekend door publicatie in het Belgisch Staatsblad.
- De eigenaar kan zijn opmerkingen over het project van inschrijving op de bewaarlijst of bescherming betekenen binnen een termijn van 45 dagen.
- Ten laatste 2 jaar na de publicatie van het besluit houdende vaststelling van de opening van de procedure, worden de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst definitief vastgelegd door publicatie in het Belgisch Staatsblad. Een plan van afbakening van het goed, en in voorkomend geval van de vrijwaringszone, moet worden verstrekt.
- Het besluit tot bescherming of inschrijving op de bewaarlijst wordt verstuurd naar het Kantoor van bewaring der hypothecken.

In het geval van de procedure van inschrijving op de bewaarlijst moet de Regering bovendien haar beslissing om de procedure voort te zetten betekenen, na de indiening van het voorafgaande advies van de KCML over de aanvraag. Deze kennisgeving omvat een bondige beschrijving en de benaming van het goed, de kadastrale referenties en een verklaring van het belang ervan.

In het geval van de beschermingsprocedure zijn verschillende overlegfasen vereist tussen het besluit tot kennisgeving van de beslissing om de procedure aan te vatten en het definitieve besluit:

- Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed gelegen is, beschikt over een termijn van 45 dagen om een advies te geven;
- De Regering legt het ontwerp voor advies voor aan de KCML, en voegt er het advies bij van de gemeentelijke overheden en de eventuele opmerkingen van de eigenaar,
- De KCML moet haar advies geven binnen de 45 dagen na de overlegdatum.

De procedures kunnen, in bepaalde specifieke gevallen die de wet voorziet, verschillen van de hierboven beschreven stappen.

10.3 DE BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN DIE OPMERKELIJK ZIJN DOOR HUN NATUURLIJKE WAARDE OF WATERVOORRADEN

De notie landschap omvat onder andere de half-natuurlijke landschappen, zoals het Zoniënwoud en het Wilderbos, maar ook historische parken, zoals het Park van Brussel of het Ter Kamerenbos. Hoewel de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst van de landschappen niet bedoeld is voor de ecologische bescherming van de landschappen maar wel voor de bescherming van hun waarde als onroerend patrimonium, bieden deze statuten een indirecte vrijwaring van de milieu- of ecologische waarde van deze landschappen, of zelfs een eventuele vrijwaringszone, voor zover de interventies van de mens er gereguleerd en aan voorwaarden gebonden zijn.

Enerzijds moet voor alle ingrepen in het landschap (met uitzondering van onderhoudswerken) een gunstig advies worden verleend door de Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen, en vervolgens moet er een besluit zijn van de Regering dat deze werken toelaat. Anderzijds zijn, voor een goed dat gelegen is in een vrijwaringszone, in het kader van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning, alle handelingen en werken die het aanzien van en het uitzicht vanaf het beschermde goed wijzigen (uitgezonderd de zogenaamde werken van 'miniem belang'), onderworpen aan speciale regels van openbaarmaking en aan een advies van de Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen.

Om die reden zijn bepaalde landschappen opgenomen in dit Register van de beschermde gebieden. De selectie van de landschappen, die werd voorgesteld door Leefmilieu Brussel, is gebaseerd op de milieuwaarde van het landschap en/of het belang van het landschap op het vlak van de watervoorraden (zo wordt elk landschap dat een waterloop herbergt, elke groene ruimte waarover zich een waterloop heeft geslingerd die vandaag is verdwenen, ... beschouwd als opmerkelijk landschap).

De volgende selectie van gebieden is per vallei voorgesteld:

VALLEI VAN DE MOLENBEEK :	Beschermd landschap	Vrijwarings-zone	Bewaarlijst
Kattebroek	X	X	

Zavelenberg	X		
Kasteel De Rivieren en het park	X		
Sijsjesvijver			X
Moerassige weiden van Ganshoren	X	X	
Laarbeekbos	X		
Poelbos	X		
Titecapark	X	X	
Dielegembos	X		
Park rond het kasteel Bonaventure en het klooster van Le Sacré Coeur	X	X	
Ossegempark	X		
Clementinasquare	X	X	
Sobieskypark en Koloniale Tuin			X
Prins Karelsquare			X
Molenbeekdal	X		

Sommige van deze landschappen maken deel uit van de alluviale vlakte van de Molenbeekvallei en herbergen vochtige gebieden die aanpalen aan de Molenbeek (Kattebroek, moerassige graslanden van Ganshoren, Molenbeekdal). Andere zijn natuurlijke bossen die worden doorkruist door bijrivieren van de Molenbeek (de Poelbeek in het Poelbos, de Laarbeek in het Laarbeekbos, de Kloosterbeek in het Dielegembos). Nog andere sites omvatten opmerkelijke vijvers (Sijsjesvijver, Titecapark, Ossegempark, Clementinasquare, ...). Het park rond het kasteel Bonaventure herbergt een natuurlijke bron.

<u>VALLEI VAN DE MAELBEEK :</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Scheutbos	X	X	
Hogenbos			X
Kasteelhoeve van Karreveld en bijgebouwen, alsmede de onmiddellijke omgeving ervan	X		
Moerasgebied gelegen in de Melkerijstraat	X	X	
Marie - José Park			X

De Maalbeekvallei omvat met name het grote moerasgebied van het Scheutbos, waar de Leybeek ontspringt, en ook een ander landschap, dat veel kleiner is in oppervlakte, met een poel.

<u>VALLEI VAN DE NEERPEDEBEEK :</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Koevijverdal van Neerpede	X	X	
Rietveld van Neerpede	X	X	
Vijverpark			X
Astridpark			X

De vallei van de Neerpedebeek omvat de 2 vochtige gebieden van het Koevijverdal en het Rietveld van Neerpede (natuurreservaten sinds 2019). Het Vijverpark en het Astridpark omvatten eveneens waardevolle vijvers.

<u>VALLEI VAN DE VOGELZANGBEEK :</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Vogelzang	X	X	

De Vogelzang is een langwerpig gebied van om en bij de 25 hectare, gelegen langs de linkeroever van Vogelzangbeek. Met zijn vele moerassen en graslanden is het landschap typisch voor het Pajottenland.

<u>VALLEI VAN DE LINKEBEEK- VERREWINKELBEEK:</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Verrewinkelbos	X		
Bos van Buysdelle			X
Moensberg	X		

Het Verrewinkelbos en het bos van Buysdelle zijn groene ruimten met een opmerkelijk reliëf die “groene oasen” vormen in de vallei van de Linkebeek - Verrewinkelbeek.

<u>VALLEI VAN DE GELEYTSBEEK:</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Fond’Roypark			X
Kauwberg	X	X	
Sauvagèrepark	X	X	
Kriekenput	X		
Kinsendaal	X		
Papenkasteel en het geheel gevormd door het kasteel en zijn omgeving	X		
Melkriek - Keyenbempt			X
Nekkersgatmolen en onmiddellijke omgeving	X		

Bepaalde ecologisch waardevolle natuurlijke landschappen in de vallei van de Geleytsbeek zijn het vermelden waard, zoals het Kauwbergplateau dat ongeveer vijftig hectare groot is, maar ook de landschappen Kriekenput en Kinsendaal. Andere sites werden geselecteerd wegens de aanwezigheid van bronnen (Fond’Roypark, geheel gevormd door het Papenkasteel en zijn omgeving).

<u>VALLEI VAN DE UKKELBEEK :</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Zeecrabbe			X
Domein Paridant	X		
Wolvendaalpark	X		
Delvauxpark	X		

Stroomopwaarts van de Ukkelbeek liggen de site van de Zeecrabbe en het Domein Paridant.

<u>VALLEI VAN DE GELEYTSBEEK- KLOOSTERBEEK:</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Jacques Brelpark	X		
Bemptpark	X		
Abdij van Vorst	X	X	
Dudenpark	X		

<u>VALLEI VAN DE ZENNE :</u>	Beschermde landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Abdij Onze-Lieve-Vrouw Ter Kameren, landschap van de tuinen op het grondgebied van Brussel	X		
Abdij Onze-Lieve-Vrouw Ter Kameren : geheel van de gebouwen en van de omheining en de omgeving	X		
Vijvers van Elsene	X		
Pierre Pauluspark	X	X	
Jean Félix Hap tuin	X	X	

Leopoldpark	X		
Ambiorixsquare, Marie-Louizasquare, Margaretasquare en Palmerstonlaan	X	X	
Kruidtuin	X		
Josaphatpark	X		
Kluispark of Meudonpark	X	X	

Veel van de landschappen in de bovenstaande lijsten omvatten vijvers of zelfs bronnen van de oude Maalbeek. Het gaat met name om de vijvers van Elsene, van het Leopoldpark, het Pierre Pauluspark, de Jean Félix Hap tuin.

<u>VALLEI VAN DE KERKEBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwarings-zone	Bewaarlijst
Moeraske langs het rangeerstation van Schaarbeek, met inbegrip van het vroegere Walckierspark	X	X	
Walckierssquare			X
Doolegtpark			X

De moerasachtige sites van het Moeraske, rond de waterlopen van de Kerkebeek, en het Doolegtpark verdienen vermelding.

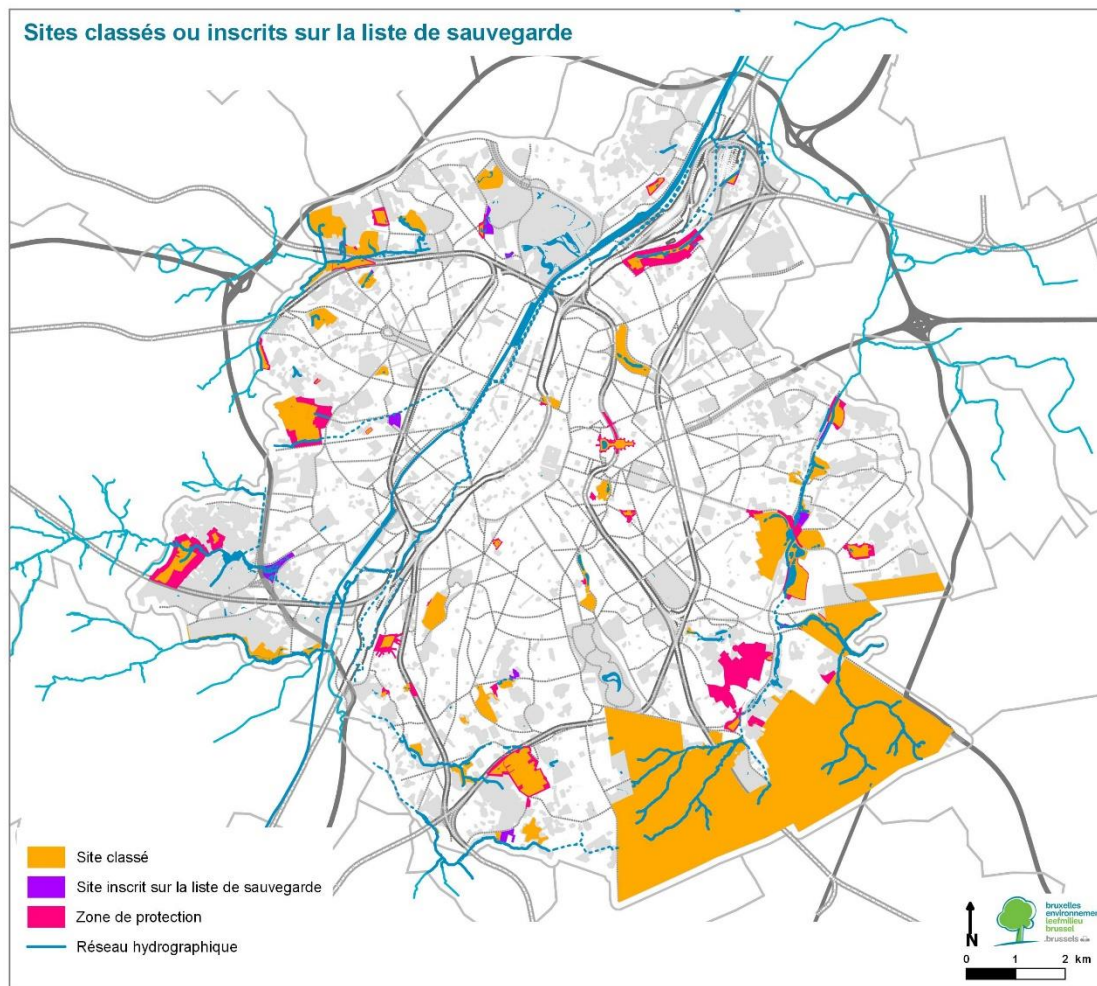
<u>VALLEI VAN DE BEMPTGRACHT :</u>	Beschermd landschap	Vrijwarings-zone	Bewaarlijst
Moerassige weilanden van de Castrumhoeve	X	X	

<u>VALLEI VAN DE WOLUWE :</u>	Beschermd landschap	Vrijwarings-zone	Bewaarlijst
Zoniënwood op het grondgebied van Ukkel	X		
Zoniënwood op het grondgebied van Watermaal-Bosvoorde	X		
Zoniënwood op het grondgebied van Sint-Pieters-Woluwe	X		
Zoniënwood op het grondgebied van Oudergem	X		
Vijvers van Bosvoorde	X		
Geplaveide delen van de Willeriekendreef en van de opperjachtmeesterstraat	X		
Leybeekpark			X
Park van de IPPA Bank en van Royale Belge			X
Vijver Floréal of de Gerlache	X	X	
Tercoignepark	X		
Massartuin	X	X	
Bergojepark			X
Vijver van de Kleine Wijngaardstraat			X
Hertoginnedal	X	X	
Mellaertsvijvers	X		
Parmentierpark	X		
Woluwepark	X		
Kasteeltje van Anjou			X
Eigendom Blaton			X
Park De Bronnen en eigendom Solvay	X		
't Hof van Brussel en omgeving	X		
Park van het Maloukasteel	X		

Molen van Lindekemaele en omliggende gronden	X		
Weiden van Hof Ter Musschen	X	X	

Het Zoniënwood verdient zeker vermelding, wanneer we het hebben over de vallei van de Woluwe. De vallei van de Woluwe telt ook heel wat vijvers, die vaak deel uitmaken van groene ruimten en beschermde parken en die soms nog zijn verbonden met de rivier.

Kaart 10.1. : Localisatie van de beschermde of op de bewaarijst ingeschreven landschappen

Bron: Leefmilieu Brussel, 2014

11 OEVERS VAN WATERLOPEN

11.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	-
Nationale wetgeving	Alle bestaande wetgeving op nationaal niveau betreffende het beheer van onbevaarbare waterlopen is met ingang van 1 januari 2020 opgeheven. Dat is het geval voor: Koninklijk besluit van 11 december 1954 tot goedkeuring van de resolutie van 8 oktober 1954 van de provincieraad van Brabant betreffende het reglement op de onbevaarbare waterlopen Koninklijk besluit van 10 juni 1955 betreffende het opmaken van nieuwe beschrijvende tabellen der onbevaarbare waterlopen en van plans waaruit hun toestand blijkt (B.S., 8/9 augustus 1955) Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen (B.S., 15 februari 1968) Koninklijk besluit van 30 september 1969 houdende bepaling van de punten vanaf waar de onbevaarbare waterlopen in de eerste categorie gerangschikt zijn (B.S., 28 oktober 1969) Koninklijk besluit van 5 augustus 1970 houdende algemeen politiereglement van de onbevaarbare waterlopen (B.S., 5 november 1970)
Brusselse wetgeving	Ordonnantie van 16 mei 2019 betreffende het beheer en de bescherming van de onbevaarbare waterlopen en vijvers (B.S. 28 juni 2019) Ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S., 21 juni 2013) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 november 2017 betreffende het verbod op pesticiden in zones met risico's voor het aquatische milieu en aquatische niet-doelwitorganismen (B.S. 12 december 2017)

11.2 BUFFERZONES (TEN OPZICHTE VAN HET GEBRUIK VAN PESTICIDEN)

De "Pesticiden ordonnantie" heeft op het Brussels gebied een nieuw beschermingstatuut voor water ten opzichte van het gebruik van pesticiden opgenomen : de bufferzone. Deze zijn gedefinieerd als "zones met passende afmetingen waarin de opslag en toepassing van gewasbeschermingsmiddelen verboden is" (art. 2, 21° van de ordonnantie). Er zijn 3 soorten bufferzone:

- 1° langs oppervlaktewater op een minimale breedte van zes meter vanaf de top van de oever die niet lager mag zijn dan de hoogte gedefinieerd in de erkenningsakte van elk pesticide krachtens het koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik;
- 2° langs onverbouwde terreinen met een bedekking die met een regenwaterverzamelleiding zijn verbonden, en dat tot een breedte van één meter;
- 3° stroomopwaarts van mulle terreinen die permanent onverbouwd blijven en waarnaar het water afvloeit vanwege een hellingshoek van meer dan of gelijk aan 10 % en die grenzen aan oppervlaktewater of een onverbouwd terrein met een bedekking die met een regenwaterverzamelleiding is verbonden, over een breedte van één meter vanaf de breuklijn van de helling.

Ter herinnering: een besluit van 2017 voegt deze gebieden (waterlopen, verharde permanent onbeteelde terreinen en mulle permanent onbeteelde terreinen waarnaar het water afvloeit) specifiek toe als kwetsbare gebieden met een verhoogd risico op het gebied van pesticiden.

Kaart 11.1: Bufferzones voor de oppervlaktewateren met betrekking tot pesticiden

Bron: Leefmilieu Brussel, 2019

11.3 VRIJWARINGSSTROKEN LANGS DE WATERLOPEN

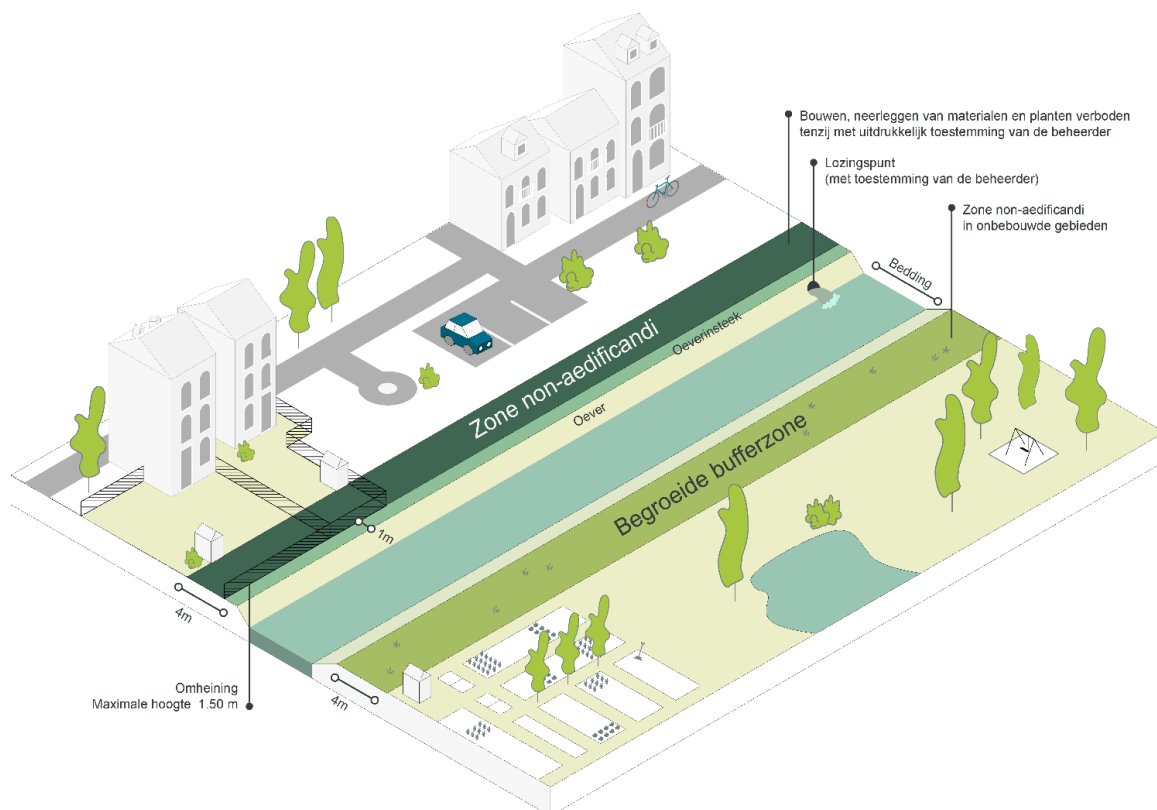
Een ordonnantie van 16 mei 2019 met betrekking tot het beheer en de bescherming van de onbevaarbare waterlopen en vijvers in Brussel biedt de nodige bijstelling en verduidelijking vanuit juridisch standpunt om de Brusselse waterlopen goed te beschermen.

Zoals reeds het geval was met de vorige reglementering, betekent deze ordonnantie verschillende afstandzones af langs waterlopen waar bepaalde activiteiten verboden zijn of onderworpen zijn aan toestemming van de beheerder. Hoewel deze afstandzones niet echt vrijwaringszones zijn, zijn ze wel bedoeld voor de bescherming van de waterlopen omdat ze de activiteiten reglementeren die er zijn toegelaten.

De rechten en plichten met betrekking tot het hydrografische systeem zijn vastgelegd in de artikelen 18 en 20 van de nieuwe ordonnantie. De naleving van bepaalde afstanden om te bouwen, te herbouwen of af te breken, te planten of voorwerpen of materialen, zelfs tijdelijk, neer te leggen in de nabijheid van een waterloop, is een voorbeeld, evenals het verkrijgen van een machtiging van de beheerder van de waterloop om water te nemen of eventueel te bouwen in de zogenaamde 'non aedificandi' zone (strook van 4 meter breed vanaf de kruinlijn van de oevers). Deze machtiging moet trouwens bij de bouwvergunningsaanvraag worden gevoegd wanneer een dergelijke vergunning vereist is.

Deze beperkingen in de onmiddellijke nabijheid van een waterloop kunnen als volgt worden geïllustreerd:

Illustratie 11.1: Afstandzones ten opzichte van de waterlopen

Bron: Leefmilieu Brussel, 2019

12 CONCLUSIE

Het doel van de bijwerking van dit register is een referentiedocument op te stellen met de lijst en de bijgewerkte informatie over de gebieden die een speciale bescherming genieten op het vlak van water. De term “speciale bescherming op het vlak van water” werd vrij ruim behandeld, met inbegrip van de beschermingsstatuten uit andere wetten dan de wet over “water” die een indirecte bescherming verlenen aan de watervoorraden en de ermee verbonden milieus.

Het resultaat is dat de in dit register samengebrachte gebieden veel talrijker zijn dan de gebieden die verplicht moeten worden geïnventariseerd volgens de Kaderrichtlijn Water.

Het register vormt een instrument voor communicatie over en bewustmaking omtrent de beschermde gebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het weerspiegelt de diversiteit van de bestaande beschermingsstatuten, maar ook de variëteit van de beschermingsdoeleinden. Het register houdt het voordeel in dat deze beschermde gebieden op kaarten worden voorgesteld. Door bij te dragen aan een betere informatie over de beschermde gebieden, kan het register er ook voor zorgen dat de beschermingsdoeleinden beter worden nageleefd binnen de grenzen van de beschermde gebieden en dat er meer rekening mee wordt gehouden in het kader van stedenbouwkundige beleidsvormingsprocessen.

Het register is een instrument dat aan evoluties gebonden is. Bij elke update van het Waterbeheerplan (WBP) zijn overigens ook updates van het register voorzien zoals het geval is bij deze tweede bijwerking.

De evoluties kunnen voortvloeien uit wijzigingen in de afbakening van bepaalde beschermde gebieden, het verschijnen van nieuwe wetgevende en reglementaire teksten, door de Regering gewenste wijzigingen aan de inhoud van het register, enz.

13 INHOUD

1	INLEIDING	2
2	ALGEMEENHEDEN	3
2.2	DE NIET- RELEVANTE GEBIEDEN VOOR HET BRUSSELS GEWEST	4
2.3	DE IN DIT REGISTER GEÏNVENTARISEERDE GEBIEDEN	6
2.3.2	<i>Een specifiek geval van relevante gebieden: de gebieden van grote biologische waarde</i>	7
2.3.3	<i>De opnemings van andere gebieden in het register</i>	7
2.4	DE INHOUD VAN HET REGISTER	7
3	(HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE) WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE	8
3.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	8
3.2	DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER	9
3.3	WATERWINNINGEN EN BESCHERMINGSPARAMETERS	10
3.4	DE MONITORING VAN DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER	11
3.5	DE WATERLICHAMEN DIE IN DE TOEKOMST BESTEMD ZIJN VOOR DRINKWATERVOORZIENING	12
4	GEVOELIG GEBIED	13
4.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	13
4.2	HET GEVOELIG GEBIED	13
4.3	DE MONITORING IN DEZE ZONE	14
4.4	DE SITUATIE	14
5	KWETSBARE ZONES VOOR NITRATEN UIT AGRARISCHE BRONNEN	15
5.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	15
5.2	DE KWETSBARE ZONE VOOR NITRATEN UIT AGRARISCHE BRONNEN	16
5.3	DE MONITORING IN DEZE ZONE	16
5.4	DE SITUATIE	17
6	HABITATBESCHERMINGSGEBIEDEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN HET NATURA 2000-NETWERK	18
6.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	18
6.2	DE SPECIALE BESCHERMINGSZONES	19
6.3	MONITORING VAN DE STAAT VAN INSTANDHOUDING VAN DE NATUURLIJKE HABITATS EN SOORTEN	21
6.4	BEHEER VAN DE NATURA 2000-GEBIEDEN	21
6.5	DE GRONDWATER AFHANKELIJKE TERRESTRISCHE ECOSYSTEMEN	22
6.6	MET GRONDWATER GEASSOCIEERDE AQUATISCHE ECOSYSTEMEN	23
7	NATUURRESERVATEN EN BESCHERMINGSZONES VAN HET ZONIËNWOUDE (BOSRESERVATEN, SPECIALE BESCHERMINGSZONES EN NEOLITISCHE SITE)	25
7.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	25
7.2	TWEE TYPES VAN RESERVATEN	27
7.3	HET STATUUT VAN NATUURRESERVAAT	29
7.3.1	<i>Gewestelijke of erkende natuurreservaten</i>	29
7.3.2	<i>Integrale en gerichte natuurreservaten</i>	29
7.3.3	<i>Bescherming en beheer van de natuurreservaten</i>	30
7.3.4	<i>Lijst van de natuurreservaten</i>	30
7.4	HET STATUUT VAN BOSRESERVAAT	31
7.4.1	<i>Integrale en gerichte bosreservaten</i>	32
7.4.2	<i>Lijst van de bosreservaten</i>	32
7.5	ANDERE SPECIFIEKE STATUTEN	32
7.5.1	<i>De beschermingszones in het Zoniënwoud</i>	32
7.5.2	<i>De archeologische vindplaats</i>	33

8	KWETSBARE GEBIEDEN MET EEN VERHOOGD RISICO	34
8.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	34
8.2	KWESTBARE GEBIEDEN MET EEN VERHOOGD RISICO	34
9	GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN OP HET GEWESTELIJK BESTEMMINGSPLAN (GBP).....	36
9.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	36
9.2	DE GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN (VAN HET GBP)	36
10	BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN	38
10.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	38
10.2	HET DOEL EN DE PROCEDURE VOOR BESCHERMING OF INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST	42
10.3	DE BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN DIE OPMERKELIJK ZIJN DOOR HUN NATUURLIJKE WAARDE OF WATERVOORRADEN	43
11	OEVERS VAN WATERLOPEN	48
11.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	48
11.2	BUFFERZONES (TEN OPZICHTE VAN HET GEBRUIK VAN PESTICIDEN)	48
11.3	VRIJWARINGSSTROKEN LANGS DE WATERLOPEN	49
12	CONCLUSIE	51
13	INHOUD	52
14	OVERZICHT VAN DE ILLUSTRATIES	54

14 OVERZICHT VAN DE ILLUSTRATIES

Kaart 3.1. : Beschermingszones rondom grondwaterwinningen voor menselijke consumptie in het grondwaterlichaam van het Brusseliaanzand	10
Kaart 4.1. : Voor eutrofiëring gevoelig gebied	14
Kaart 5.1. : Kwetsbare zones voor nitraten uit agrarische bronnen	16
Kaart 6.1. : Natura 2000-gebieden (SBZ) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	20
Kaart 6.2. : Lokalisatie van de van grondwater afhankelijke terrestrische ecosystemen	22
Kaart 6.3. : Lokalisatie van de met grondwater geassocieerde aquatische ecosystemen	24
Kaart 7.1. : Localisatie van de natuur-en bosreservaten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest...	27
Kaart 8.1. : Kwetsbare gebieden met een verhoogd risico met betrekking tot pesticiden (natuurlijk belang)	35
Kaart 9.1. : Groengebieden en landbouwgebieden in het GBP	37
Kaart 10.1. : Localisatie van de beschermde of op de bewaarijst ingeschreven landschappen	47
Kaart 11.1: Bufferzones voor de oppervlaktewateren met betrekking tot pesticiden	49

Figuur 7.1: Evolutie van het aantal reservaten in de loop der tijd	28
Figuur 7.2: Evolutie van de door de reservaten in beslag genomen oppervlakte (ha) in de loop der tijd	28

Illustratie 11.1: Afstandzones ten opzichte van de waterlopen	50
---	----

Tabel 3.1: De waterwinningen die bestemd zijn voor het drinkwaterverbruik en die meer dan 10 m ³ /dag opleveren	10
Tabel 6.2 : Aantal deelgebieden per gebied	21
Tabel 7.1: Aantal reservaten en oppervlakte die ze beslaan op 31 december 2019	27
Tabel 7.2: Procedure voor toekenning van het statuut van natuurreservaat	29
Tabel 7.3: Lijst van de natuurreservaten (van het gewest of de staat) op 31 december 2019	30
Tabel 7.4: Procedure voor toekenning van het statuut van bosreservaat	31
Tabel 7.5: Lijst van de bosreservaten op 31 december 2019	32
Tabel 7.6: Lijst van de speciale beschermingszones op 31 december 2019	33

BIJLAGE

Uittreksels uit de Kaderordonnantie Water

Hoofdstuk II. — Milieudoelstellingen

Afdeling II. — Vaststelling van de milieudoelstellingen

Onderafdeling III. — Milieudoelstellingen voor de beschermde gebieden

Art. 13. De Regering garandeert, voor de beschermde gebieden, de naleving van alle normen en het bereiken van alle doelstellingen uiterlijk tegen 22 december 2015, behoudens strengere bepalingen in de wetgeving op basis waarvan de verschillende beschermde gebieden werden vastgesteld.

Hoofdstuk IV. — Instrumenten van het waterbeleid

Afdeling II. — Register van de beschermde gebieden

Art. 32. De Regering besluit, op voorstel van Leefmilieu Brussel, voor het gedeelte van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde dat gelegen is op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een register op van de gebieden die zijn aangewezen als bijzondere bescherming behoevend in het kader van de specifieke wetgeving om hun oppervlakte- of grondwater te beschermen of voor het behoud van habitats en rechtstreeks van water afhankelijke soorten.

Dit register geeft een overzicht van ten minste de volgende beschermde gebieden

1° de oppervlakte- en grondwaterlichamen binnen het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die dagelijks meer dan 10 m³ leveren of meer dan vijftig personen bedienen en die zijn aangeduid voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water alsmede de voor dat toekomstig gebruik bestemde grond- en oppervlaktewaterlichamen, met inbegrip van de beschermde gebieden voor deze grond- en oppervlaktewaterlichamen;

2° de beschermingsgebieden van in het water levende soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt;

3° de waterlichamen die door de regering aangeduid kunnen worden als recreatie- of zwemwater;

4° de gevoelige gebieden aangeduid door Richtlijn 91/271 van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater;

5° de kwetsbare gebieden bedoeld door Richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen;

6° de gebieden van grote biologische waarde als bedoeld in artikel 20 van de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud en de groengebieden van hoge biologische waarde die zijn opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan;

7° natuur- en bosreservaten alsook de gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als speciale instandhoudingszones of speciale beschermingszones krachtens de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud.

Art. 33. Het register van de beschermde gebieden wordt opnieuw bestudeerd en eventueel bijgewerkt bij elke bijwerking van het Waterbeheerplan.

Art. 34. Het register van de beschermde gebieden omvat tenminste kaarten waarop de ligging van elke beschermd gebied wordt vermeld, alsook een beschrijving van de communautaire en Brusselse wetgeving krachtens dewelke ze werden aangeduid.

Art. 35. De Regering kan gedetailleerde regels vastleggen voor de inhoud, de opstelling en de actualisering van het register.

Afdeling IV. — Monitoring van de oppervlaktewatertoestand, de grondwatertoestand en de beschermde gebieden

Art. 37.

§ 1. De Regering, die Leefmilieu Brussel hiervoor kan aanstellen, stelt overeenkomstig de vereisten van bijlage III programma's op voor de monitoring van de watertoestand, teneinde een samenhangend totaalbeeld te krijgen van de watertoestand binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

§ 4. Wat de beschermde gebieden betreft, worden de in paragraaf 1 bedoelde programma's aangevuld met de specificaties in de communautaire wetgeving krachtens welke de afzonderlijke beschermde gebieden zijn ingesteld.

Bijlage III**1.3.5. Aanvullende monitoringsvoorschriften voor beschermde gebieden**

De voorgaande voorgeschreven monitoringsprogramma's worden aangevuld om aan de volgende voorschriften te voldoen :

Drinkwateronttrekkingspunten

Ingevolge artikel 36 aangewezen oppervlaktewaterlichamen die gemiddeld meer dan 100 m³ per dag leveren, worden als monitoringlocaties aangewezen en zo nodig aan aanvullende monitoring onderworpen om aan de voorschriften van dat artikel te voldoen. Die lichamen worden gemonitord op alle geloosde prioritare stoffen en op alle andere in significante hoeveelheden geloosde stoffen die de toestand van het waterlichaam kunnen beïnvloeden en die uit hoofde van de drinkwaterrichtlijn beheerd worden. De monitoring wordt verricht met de volgende frequenties :

Bevolking	Frequentie
< 10.000	4 keer per jaar
10.000 tot 30.000	8 keer per jaar
> 30.000	12 keer per jaar

Beschermingsgebieden voor habitats en soorten

Indien waterlichamen zulke gebieden vormen, worden zij opgenomen in het bovengenoemde programma voor operationele monitoring indien volgens de effectbeoordeling en de monitoring met het oog op toezicht de kans bestaat dat de in artikel 11 gestipuleerde milieudoelstellingen niet worden bereikt. De monitoring wordt verricht om de omvang en het effect van elke relevante significante belasting van die lichamen en, zo nodig, de uit de maatregelenprogramma's resulterende veranderingen in de toestand van die lichamen te beoordelen. De monitoring wordt voortgezet totdat de gebieden voldoen aan de voorschriften met betrekking tot water van de regeling waarbij zij zijn aangewezen en de doelstellingen van artikel 11 zijn bereikt.

bruxelles
environnement
.brussels

02 775 75 75

WWW.ENVIRONNEMENT.BRUSSELS

www.environnement.brussels

Redactie: Elise Beke, Martin Binon, Mathias Engelbeen (2019)

Leescomité: Valérie Stoop, Alice Thienpont

Foto op voorpagina: Beke Elise

Verantwoordelijke uitgevers:

B. Dewulf & B. Willocx

Leefmilieu Brussel, Havenlaan 86c, 1000 Brussel

